

Стенограммы

XIV Рийгикогу, III Сессия, Очередное пленарное заседание

Четверг, 12.03.2020, 10:00

Отредактированная

10:00 Istungi rakendamine

1. 10:04 Peaminister Jüri Ratase poliitiline avaldus seoses kujunenud olukorraga Eestis

2. 13:02 Vedelkütuse seaduse muutmise seaduse eelnõu (126 SE) teine lugemine

10:00 Istungi rakendamine

10:00 Aseesimees Siim Kallas

Tere hommikust, lugupeetud kolleegid! Me alustame Riigikogu täiskogu III istungjärgu 7. töönädala neljapäevast istungit. Nagu ikka, kõigepealt on võimalus anda üle eelnõusid ja arupärimisi. Indrek Saar, palun!

10:01 Indrek Saar

Austatud istungi juhataja! Peaminister! Kolleegid! Olukorras, kus me oleme jõudnud kriitilisse seisu ja kus tuleb tegutseda kiiresti ja otsustavalt, on sotsiaaldemokraatidel üle anda ravikindlustuse seaduse muutmise seaduse eelnõu, mille eesmärk on, et inimesed saaksid olla rahulikult kodus karantiinis. See võimaldab töötajatel, kes jäävad perearsti määratud korras nakkushaiguse kahtlusega koju, hakata saada haigushüvitist esimesest päevast. Kehtiv ravikindlustuse seadus teadupärast ei võimalda maksta haigushüvitist nakkushaiguse kahtluse korral kodus viibimise eest. Seadus sätestab, et esimese kolme haiguspäeva eest haigushüvitist ei maksta, neljandast kuni kaheksanda päevani maksab hüvitise tööandja 70% töötaja keskmisest töötasust ja alates üheksandast päevast maksab haigushüvitist haigekassa töötaja päevatulu alusel eelnenud kalendriaasta keskmisest 70%. See seab väga suure koormuse nii tööandjale kui ka töövõtjale. Terviseamet ja Vabariigi Valitsus on palunud 14 päeva kodus viibida inimestel, kellel on viirusele iseloomulikud nähud, kes on nakatunu lähikontaktsed või naasnud riskipiirkonnast. Isolatsioonis viibimine on äärmiselt oluline nakkuse leviku kontrolli all hoidmiseks. Aga eile, 11. märtsil avalikustatud agentuuri Brandem kandideerimiskäitumise uuringust selgus, et 65% inimestest on haigena tööd teinud. Neist 55% käis haigena tööl ja 10% töötas kodus. Eriti suur surve on just nimelt madalama sissetulekuga töötajatel. SARS-CoV-2-taoliste viiruste puhul on äärmiselt oluline luua tingimused, mis tagaksid inimeste kojujäämise hetkest, kui see osutub vajalikuks viiruse leviku takistamiseks. Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsiooni ettepanek on loomulikult menetleda seda seaduseelnõu kiireloomuliselt ja kiirkorras. Täna tähelepanu eest!

10:03 Aseesimees Siim Kallas

(Indrek Saar annab eelnõu üle, aga kommenteerib seejuures, et käesurumine oleks ilmselt liiast.) Muidugi, väldime kõiki riske! (Naer saalis.) Juhatus võtab selle eelnõu vastu ja seda menetletakse meie kodu- ja töökorra seaduses ette nähtud korras. Nüüd siis kohaloleku kontroll, palun!

Kohaloleku kontroll

Kohal on 87 Riigikogu liiget, puudub 14.

Võime oma tööd alustada. Ma alustan sellest, et on tehtud ettepanek täiendada tänast päevakorda. Peaminister Jüri Ratas on avaldanud soovi esineda tänasel Riigikogu istungil poliitilise avaldusega seoses kujunenud olukorraga Eestis. Riigikogu kodu- ja töökorra seaduse § 56 lõike 1 punkti 9 ja lõike 2 alusel on Riigikogu esimees täiendanud tänase istungi päevakorda ja lisanud esimeseks päevakorrapunktiks Jüri Ratase poliitilise avalduse. Üks oluline märkus siia juurde: Riigikogu veebilehel kantakse peaministri poliitilise avalduse tegemine üle koos viipekeelse tõlkega.

1. 10:04 Peaminister Jüri Ratase poliitiline avaldus seoses kujunenud olukorraga Eestis

10:05 Aseesimees Siim Kallas

Enne, kui me läheme selle esimese punkti juurde, mõningad selgitused, kuidas seda avaldust menetletakse. Kõigepealt on peaministri poliitiline avaldus kuni 20 minutit. Seejärel on võimalik esitada küsimusi, iga Riigikogu liige võib esitada peaministrile ühe suulise küsimuse. Peale avalduse esitamist avatakse läbirääkimised, mille käigus võivad esineda sõnavõtuga fraktsioonide esindajad. Selline selgitus selle punkti juurde. Alustame selle päevakorrapunkti menetlemist. Palun, härra peaminister, kõnetool on teie!

10:05 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh! Tuleme selle suurema otsuse juurde: eriolukorra väljakuulutamise. Jah, täna kell 10.52 võib öelda, et hetkel ei ole valitsus veel valmis eriolukorda välja kuulutama, aga see ei tähenda seda, et see ühel hetkel lähimas tulevikus ei tule. Ma arvan, et siin Riigikogu kõnetoolis on ka aus ja paslik öelda, mida see siis tähendaks, kui eriolukord tuleb, mida see juurde annab. Kõige olulisemad meetmed, mis koroonaviiruse puhul eriolukorra kehtides ilmselt rakendatakse, on järgmised. Kõigepealt, punkt 1: kehtestatakse teatud kohtades viibimise keeld ja muud liikumispiirangud. Isikuid saab kohustada eriolukorra piirkonnast või selle osast lahkuma ning keelata eriolukorra piirkonnas või selle osas viibida. Punkt 2: avalike koosolekute ja muude avalike ürituste pidamise piirangud. On võimalik piirata avalike koosolekute ja muude avalike ürituste pidamist eriolukorra piirkonnas. Punkt 3: kui riigieelarve muutmise või lisaelarve algatamise põhjuseks on eriolukord, siis ei kehti riigieelarve seaduses toodud ajalisel piirangul riigieelarve seaduse muutmise osas ja lisaelarve eelnõu algatamise osas. Punkt 4: kulude katmiseks saab kasutada ka stabiliseerimisreservi vahendeid. Lisaks kehtib eriolukorras õigus anda korraldusi. Seadus ütleb nii, et eriolukorra juhul on õigus anda korraldusi epideemia hädaolukorra lahendamiseks eriolukorra tööde juhile, asutustele ja avaliku halduse ülesandeid täitvatele isikutele, arvestades nende asutuste ja isikute pädevust ning volitusi. Asjaomased ametiisikud võivad kohustada füüsilist isikut eriolukorra tööd tegema ainult siis, kui pädevad asutused või nende kaasatud vabatahtlikud ei saa seda teha või ei saa seda teha õigel ajal. Võimalik on vallasasja sundvõõrandamine ja asja sundkasutus, samuti kellegi valduses eriolukorra tööde tegemine. Lubatud on ettekirjutus ja haldussunnivahendi kohaldamine elutähtsa teenuse osutajate ja sideettevõtjate puhul, samuti Kaitseväge ja Kaitsejõudu kasutamine.

Nagu ma vist juba ütlesin, ütlen ka teile, härra Sester, et seda on mitmeid kordi põhjalikult arutatud. Eriolukorra väljakuulutamisel peavad olema täidetud seaduses ettekirjutatud tingimused. Mis need siis on? Näiteks on tegemist nakkushaiguse levikust tuleneva hädaolukorraga. Just seda me täna hommikul arutasime sotsiaalministri, riigisekretäri ja Terviseameti juhiga ning leidsime, et täna pole enam tegu hädaolukorra ohuga, vaid juba hädaolukorraga. Teine tingimus on, et hädaolukord ei ole lahendatav ilma eriolukorra juhtimiskorralduseta. Ja kolmas tingimus: hädaolukorra lahendamiseks on vaja rakendada eriolukorra meetmeid. Selline on siis nn seaduslik ehk juriidiline baas. Mis puutub 100+ üritustesse, siis nagu ma ütlesin eile, ütlen ka täna, et minu arvates neid üritusi ei ole mõistlik pidada. Need kahjuks aitavad kaasa viiruse levikule, selle ohu kasvule. Me näeme täna tagantjärele tarkusena – mõnikord on ka tagantjärele tarkus hea tarkus –, et võib julgelt öelda, et spordiüritusi, mis toimusid Saaremaal, ei olnud mõistlik korraldada. Väga suure tõenäosusega sealt see viiruse levik Saaremaal alguse sai. Ma usun, et kui me liigume juba järgmisse faasi, siis sellest soovitusel saab juba kohustus, ja mitte ainult kohustus avalikule sektorile, vaid loomulikult ka erasektorile. Jah, eraldi tuleb mõelda, kas tuleks keelata ka erakogunemised. Mõnes riigis on ka erapeod ja muud erakogunemised keelatud. Neid Eesti riigis ikka toimub. Minu meelest tuleb siis ka juriidilisest küljest lähenedes mõelda, kuidas seda on võimalik rakendada. Igal juhul nende sammude vajaduse korral astumiseks olen mina ja mulle tundub, et on ka kogu valitsus täielikult valmis

10:05 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh! Üks probleem, mille ma ütlesin ka kõnes välja ja mille tõttu on hakanud natukene takerdusi tekkima, on meditsiinitarvikute liikumine üle piiride. See puudutab Euroopa Liitu, aga see puudutab ka teisi riike, kus piiridel on teatud takistused tekkinud. Minu meelest on hästi oluline seda rõhutada. Ja ma

palun ka, Riigikogu liikmed, teie abi. Kui te suhtlete oma ametikaaslastega hetke situatsioonis e-kirjade või telefoni teel, siis märkige alati kindlasti ka seda. See võib tekitada ühel hetkel väga suuri probleeme, kui pannakse nende tarvikute transpordil piirid kinni ja riik, kes neid kõige rohkem vajab, neid ei saa. Kui te küsite, kas Eesti on need hinnangud andnud, siis jah, loomulikult Eesti on need hinnangud andnud. Täna me teame, et tavaolukorras me suudame, kui me räägime inimeste täielikust karantiinist haiglas ja üldse hospitaliseerimisest, tagada neid kohti natuke alla saja. Aga nagu ma ütlesin, kui on vaja, siis saab kasutusele võtta ka erilahendusi, mis loomulikult tähendab, et igapäevaravi võib selle all kannatada. Loomulikult ei tohi kannatada see ravi, mida on vaja inimeste elu päästmiseks. Selliseid samme on loomulikult Eesti meditsiinisüsteem valmis astuma.

10:05 Aseesimees Siim Kallas

Ruuben Kaalep, palun!

10:05 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh! Kui me räägime nendest nõuetest, mis ma ette lugesin, kui härra Sester küsis, siis selles osas on kindlasti väga ühtne seisukoht. Kui me räägime sellisest *momentum*ist, kas seda teha x nädalapäeval ja mis täpselt siis peab olema juhtunud, siis neid seisukohti võib olla erinevaid. Aga ma ei tea ühtegi valitsuse liiget, kes ütleb, et kui see viirusepuhang kestab ja olukord muutub, nagu ma ütlesin, tundidega, siis selle juurde mitte mingil juhul tagasi pole vaja tulla. Nagu ma ütlesin, tänane valitsuse otsus oli väga selge ja konkreetne. Otsustati see valitsuskomisjon luua ja see näitab tegelikult seda, et me töötame ühes rütmis. Seda ka siis, kui on ühel hetkel vaja välja kuulutada eriolukord, mille kohta te küsitate.

10:05 Aseesimees Siim Kallas

Paul Puustusmaa, palun!

10:06 Peaminister Jüri Ratas

Austatud Riigikogu aseesimees! Austatud Riigikogu liikmed! Head Eesti inimesed! Eestis on täna hommikuse seisuga tehtud 464 COVID-19 viiruse testi ning teadaolevalt on meil praegu 16 viirusesse nakatunut. Terviseamet on nendega tihedas suhtluses ning nakatunute seisukord on asjaolusid arvestades hea. Senised nakkusjuhtumid on olnud seotud peamiselt riskipiirkondades reisimisega ning alles eile kuulsime nakatunutest kontakti tõttu Eestimaa pinnal. Terviseamet hindab koroonaviiruse üksikjuhtumite Eestisse sissetoomise riski väga kõrgeks, haiguse kohapealse piiratud leviku tõenäosust keskmiseks kuni kõrgeks ning haiguse kohapealse laialdase leviku tõenäosust endiselt madalaks. Samas peame olema valmis olukorra kiireks muutumiseks ning viiruse laiemaks levikuks. Maailma Terviseorganisatsioon ehk WHO andis eile hinnangu, et koroonaviiruse COVID-19 tõttu on tegu pandeemia ehk ülemaailmse epideemiaga. Seda hinnangut andes väljendasid nad muret haiguse tõsiduse ja kiire leviku pärast. Selle peatamiseks on organisatsiooni hinnangul vaja otsustavat rahvusvahelist koostööd. Meie Terviseamet on juba tõstnud tervisesüsteemi valmisoleku tasemele number 1, et olla valmis negatiivseteks arenguteks. Valmisoleku taseme tõstmine tähendab, et kiirabi ja haiglad on asunud täiendama varusid ja laiendama koroonaviiruse testimise võimekust. Tervishoiusüsteemi ja ametkondade valmisoleku kõrval on endiselt väga oluline iga inimese enda personaalne panus. Nakatumise ärahoidmiseks tuleb järgida tavapäraseid hügieenireegleid, pesta käsi ja vältida kontakti hingamisteede haiguse sümptomitega inimestega. Eriti peaksime hoidma oma eakaad lähedasi ja hoiduma hingamisteede haigusi põdedes nende külastamisest. Pärast haiguse leviku riskipiirkonnast naasmist tuleb oma tervist 14 päeva jooksul jälgida ning palaviku, köha või hingamisraskuste esinemisel võtta kohe ühendust arstiga, küsida nõu perearsti nõuandeliinilt ja vajadusel kutsuda kiirabi. Koroonaviirusesse nakatumise kahtlus võib olla põhjendatud, kui inimene on viibinud hiljuti haiguse leviku piirkonnas ning tal esinevad ka haigusele iseloomulikud sümptomid. Juhin tähelepanu, austatud Riigikogu, ka sellele, et need ja teised Terviseameti soovitusel on hoolikaks täitmiseks. 14 päeva tuleb tõepoolest veeta kodus ja vältida kaupluses, kinos ja teatris käimist ja kohtumisi sõpradega. Seda tuleb vajadusel tuletada meelde ka oma lastele ja vanematele, ametikaaslastele, naabritele ja sõpradele. Siin pole kohta eestlaslikule tagasihoidlikkusele. Teiste riikide kogemus näitab, et ajutine eraldumine aitab pidurdada viiruse levimist kõige tõhusamalt. Terviseameti riskihinnangu kohaselt on koroonaviiruse riski piirkonnad praegu Hiina Rahvavabariik,

Itaalia, Iraan ja Lõuna-Korea. Sellele lisaks on Välisministeerium andnud soovituselt vältida reisimist Jaapanisse, Singapuri, Prantsusmaale, Saksamaale, Hispaaniasse, Egiptusesse ja Israeli. Püsib oht sattuda karantiini või liikumiskeeldude mõjualadele ka teistes riikides.

Kõikidele haiglatele on antud juhised COVID-19 nakkuskahtlusega patsientidega tegelemiseks.

Terviseamet on kaardistanud haiglate ja kiirabipidajate isikukaitsevahendite varud, sõlmitud on hankelepingsid respiraatorite varu täiendamiseks Eesti tootjatelt, samuti osaleme 20 Euroopa Liidu liikmesriigi isikukaitsevahendite ühishankes. Oleme hinnanud voodikohtade, sh intensiivravi voodikohtade arvu haiglates hetkel – ma rõhutan: hetkel – piisavaks, et koroonaviiruse võimaliku laiemal levikuga elanikkonna hulgas toime tulla. Kui haigete hulk suureneb, siis on võimalik rakendada valmisoleku järgmist taset, mis võimaldab piirata plaanilise ravi kättesaadavust ja sellega haiglate võimekust suurendada. Lisaks on Raviamet saanud ülesande kaardistada koostöös Terviseameti ja Eesti Haigekassaga kriitiliste ravimite vajadused ning esitada ettepanekud täiendavate varude loomiseks.

Valitsus on veebruaris ja märtsis tegelenud intensiivselt koroonaviiruse levikust tingitud olukorra jälgimise ning sellele vajaliku reageerimisega. Samas, olukord võib muutuda tundidega, mitte päevadega.

Meie jaoks on olnud esmane ja kõige tähtsam ülesanne tegeleda meie inimeste tervise ja heaolu kaitsmisega. Selleks on Vabariigi Valitsus seadnud kuus eesmärki. Esiteks, tõkestada viiruse edasist levikut Eestis. Teiseks, tõkestada viiruse kohapealset levikut Eestis. Kolmandaks, tagada tervishoiusüsteemi suutlikkus viiruse tõrjeks ja sellest põhjustatud haiguse raviks. Neljandaks, tõsta inimeste teadlikkust viiruse leviku tõkestamisel ja sellest põhjustatud haiguse ravil. Viiendaks, tagada elanikkonna toimetulek viirusest tulenevate kaudsete mõjudega. Ja kuuendaks, tagada Eesti majanduse võimalikult normaalne toimimine.

Mõne nädala eest rääkisime hädaolukorra ohust. Väga austatud Riigikogu! Arvestades praegust maailma epidemioloogilist olukorda ja koroonaviiruse levikut Euroopas, kasvavaid ohte Eesti majandusele, ettevõtlussektori tarneahelate raskusi, sise- ja välispoliitilisi väljakutseid ning erinevate riigiasutuste senisest operatiivsema juhtimise struktuuri vajadust, võib minu hinnangul selgelt öelda, et oleme tegelikult jõudnud hädaolukorda, aga me saame sellest ühiskonnana ja igaühe kaasabil üle. Täna hommikul otsustas Vabariigi Valitsus moodustada valitsuskomisjoni, mis juhib COVID-19 viirusest põhjustatud olukorraga tegelemist ja sellest tulenevatele rahva tervise ja majandusprobleemidele lahenduste otsimist. Komisjoni ülesanne on tagada viiruse levikuga seotud olukordade lahendamine, riigi ja kohalike omavalitsuste sellealase koostöö korraldamine ning meie ressursside ja võimete koordineeritud kasutamine, võttes arvesse eespool loetletud eesmärgi. Komisjoni koosseisu kuuluvad haridus- ja teadusminister, justiitsminister, kaitseminister, majandus- ja taristuminister, rahandusminister, siseminister, sotsiaalminister ja välisminister, lisaks riigisekretär, ja seda komisjoni juhib peaminister. Komisjoni töö korraldamise tagab Riigikantselei.

Pärast valitsuse istungit toimus ka kabinetinõupidamine, kus otsustasime täiendavate meetmetena, mis kindlasti ei ole lõplikud, lükata kruisilaevade vastuvõttu edasi kuni 1. maini, lähtuda riigiasutuste töötajate, kohalike omavalitsuste, aga ka era- ja mittetulundussektori lähetuste ja sissetulevate visiitide korraldamisel Välisministeeriumi soovituselt, anda soovitus lükata enam kui 100 osalejaga avalikud üritused edasi, anda Terviseametile avaliku ürituse loa kooskõlastamise kohustus enam kui 100 osalejaga ürituse puhul ning ülesanne hinnata ka juba väljastatud lubade juhiste vastavust, lükata alates tänasest edasi kõik riigiasutustes planeeritud ekskursioonid – ma tean, et seda on teinud ka Riigikogu – ja avada hiljemalt 16. märtsil koroonaviiruse kriisitelefoni numbriga 1247.

Kindlasti oleme valmis vastavalt olukorra muutumisele ja ohuhinnangutele ka edaspidi pidevalt reageerima ning vajadusel uusi meetmeid kehtestama. Oleme leppinud kokku, et esimene Vabariigi Valitsuse komisjoni istung toimub täna kell 14.00.

Selle kõige juures on kindlasti väga oluline jälgida, et püsiks tasakaal meie inimeste vabaduste, ühiskonna üldise toimimise ja viiruse ohjeldamiseks vajalike sammude vahel. Tervisekriisil on oht paisuda laiemaks kriisiks, mis puudutab meie majandust, puudutab meie heaolu ja inimeste töökohtasid. Nende küsimustega tegelemiseks toimub tihe koordinatsioon ja infovahetus ka Euroopa Liidu liikmesriikide ning institutsioonide vahel. Ma tegin täna hommikul eraldi ettepaneku oma Läti, Leedu, Soome ja Rootsi ametikaaslastele, et luua meie büroode vahel koordineeriv mehhanism, mille kaudu vahetada informatsiooni riikide meetmetest viiruse leviku takistamisel. Teisipäeval osalesin videokonverentsi formaadis Euroopa Liidu riigi- ja valitsusjuhtide arutelul, mida juhtis ülemkogu

eesistuja Charles Michel.

Ohuhinnangud ja viiruse levikut piiravad meetmed võivad liikmesriikides küll erineda, kuid on palju asju, mida saame üksteiselt õppida ning ühiselt ära teha. Kindlasti on väga tähtis suunata rohkem ressursse tervishoidu ja teadustöösse, et kiirendada vajalike ravimite ja vaktsiinide väljatöötamist. Sellele on Euroopa Komisjon juba oma öla alla pannud. Samuti ei tohi unustada Euroopa Liidu ning ka teiste riikide omavahelist solidaarsust. Me peame hoiduma – ma rõhutan seda – meditsiinivahendite ekspordi piirangutest, mis võiksid teha kahju parasjagu kõige raskemas olukorras olevatele riikidele.

Väga austatud Riigikogu liikmed! Head kuulajad! COVID-19 viiruse levik ning samaaegne nafta hinna langus on tõsiselt mõjutama hakanud Euroopa ja kogu maailma majandusolukorda. Seetõttu on ka Eesti jaoks olemas mitmeid ohumärke. Senised majandusproгноosid enam ei kehti, aga uute ja kindlate ennustuste tegemine on praeguses olukorras ülimalt keeruline. Seetõttu peame olema valmis võimalikuks majanduskeskkonna oluliseks halvenemiseks ning isegi majanduse languseks.

Valitsus annab koos teiste Euroopa Liidu liikmesriikide institutsioonidega endast kõik, et suurem majandusolukorra halvenemine õnnestuks ära hoida. Näeme, et praeguseks on koroonaviiruse levikust tingituna mitmed peamiselt turismiga seonduvad majandussektorid juba kahjusid kandnud, näiteks transport ning reise ja ürituste korraldamine. Samuti võivad ilmned eratarbimise ja välisnõudluse vähenemisest tingitud mõjud. Seepärast tuleb meil olukorda kaaluda ning tegeleda viisidega, kuidas juba kantud kahjusid pehmemdada ning majanduskasvu toetada.

Nii Eestil kui Euroopa Liidul on mitmeid tööriistu, mida saame kasutada. Olgu nendeks siis kahju kannatanud sektorite fiskaalmeetmete abil toetamine või võimalike riiklike investeeringute suurendamine. Eelkõige vajame kiire mõjuga ja hästi sihitud samme, mis loomulikult tuleb hoolikalt läbi mõelda. Rahanduslikus mõttes Eesti riik hätta ei jää, sest meil on piisavad finantsvahendeid ja ka teistest riikidest oluliselt suurem võimekus laenata, kui vaja. Pean olukorra halvenemise korral esmajoonel oluliseks keskenduda Eesti majanduse toetamisele ning elavdamisele, mitte selle kärpimisele.

Euroopa Komisjoni president Ursula von der Leyen on öelnud, et nad on samuti valmis kasutama kõiki vahendeid, et Euroopa majanduse tagasilöögid edukalt üle elaks. Euroopa Liit annab liikmesriikidele seoses haiguspuhanguga rohkem struktuurivahendite raha ette kätte, et liikmesriigid saaksid kiirendada tuge terviseabile, aga samuti panustada väikese ja keskmise suurusega ettevõtete ning tööturu toetamisse. Teisipäevase videokonverentsi arutelul jäi samuti kõlama, et vajalik on otsustav tegutsemine ettevõtetele kindluse andmisel. Seda saab teha näiteks riigiabi meetmetega ning stabiilsuse ja kasvu paktis lubatud paindlikkuse abil, et tagada ettevõtete konkurentsivõime ja kindlus tööturul ning vältida pikaajalist negatiivset mõju meie majandusele. Sellised sammud ning otsused on kindlasti Eesti huvides.

Austatud eestimaalased! Välisministeerium jälgib meie välisesinduste kaudu teistes riikides kehtestatud meetmeid, uuendab reisihoiatusi ja tagab esinduste toimepidevuse kriisipiirkondades. Lisaks uurime võimalusi, tõstatamaks koroonaviiruse leviku küsimusi ka ÜRO Julgeolekunõukogus.

Välisministeeriumi reisisoovitused pole antud kerge käega, vaid need tuginevad kahele põhimõttele. Kodanikke informeeritakse riskipiirkondadest, kus viirusega nakatumise oht on kõrge, samuti hoiatatakse võimalike reisitõkete eest, mis on seotud nakkuspiirkondades liikumiskeeldude kehtestamisega. Me kõik peame suhtuma nendesse reisisoovitustesse tähelepanu ja vastutustundega. See puudutab lisaks puhkusereisidele ka töölähetusi. Oleme ka Riigikantsleis otsustanud kõik peaministri lähimal ajal planeeritud välislähetused edasi lükata või ära jätta. Ainsana on veel plaanis märtsi lõpus toimuv Euroopa Ülemkogu kohtumine, kus arutatakse muu hulgas kindlasti ka meetmeid koroonaviiruse tõkestamiseks.

Hädavajalike reiside puhul on oluline need Välisministeeriumi kanalite kaudu registreerida, et riik saaks vajadusel pakkuda tõhusat konsulaarabi ning osutada ootamatuste korral oma abi ja toetust.

Viirusepuhangu algusest saati on olnud üks Eesti kodaniku evakueerimine, kui nakkuse algkoldest Hiinast aidati koju seal viibinud inimene. Meie saatkonnad on vajaliku abi pakkumiseks pidevas valmisolekus.

Väga austatud rahvasaadikud! Ma tuletaksin siinkohal meelde oma hea ametikaaslase, endise tervise- ja tööministri Riina Sikkuti eilseid sõnu Riigikogu infotunnis: me liigume praegu nii tervishoius kui ka majanduses eemale tavapärasest toimimisest pigem olukordade poole, kus rakendatakse erakorralisi meetmeid. Ja sellises olukorras on infol, parimatel teadmistel ja ekspertide kaasamisel veel tähtsam roll, et riskid maandada, abi osutada ning paanikat, mis tegelikult võimendab kahjusid, ära hoida.

See ei ole kindlasti aeg poliitiliste lahingute pidamiseks, vaid koostööks, ühiste prioriteetide seadmiseks ja teadmistepõhiseks otsustamiseks. Seepärast pöördun ka kõigi teie poole, väga austatud Riigikogu liikmed. Haigused käivad ikka mööda inimesi, mitte mööda kive ja kände, nagu teadis öelda vanarahvas. Seepärast ei sõltu ka nende vastu võitlemine ühiskonnas erakondade maailmavaatest. Ma tänan teid, et te olete andnud oma kommunikatsioonis läbimõeldud ja tasakaalukaid sõnumeid ning riiki ja ametkondi seni astunud sammudes toetanud. Olen veendunud, et kõik te olete kaalunud neidsamu küsimusi ning vaagunud üsna sarnaseid lahendusi, mis valitsuse aruteludes on päevakorral olnud, ning analüüsinud nende asjakohasust. Ma kutsun teid kõiki üles praeguses olukorras kaasa mõtlema ja lahendusi pakkuma – pean silmas nii kogu parlamenti kui ka komisjone, fraktsioone ja üksikliikmeid. Kindlasti on Riigikogu vanematekogul võimalik sõnastada oma ettepanekud ja mõeldavad lahendused, mis võiks kujunenud olukorra leevendamisel oluline olla. Ma tänan teid juba kõlanud mõtete eest, nagu oli näiteks Kaja Kallase eilne üleskutse.

Lõpetuseks tahan öelda, et ma olen väga tänulik kõigile Eestimaa inimestele ja ametkondadele, kes on seni koroonaviiruse leviku jälgimise ning sellele vajalikel viisidel reageerimisega tegelenud. Loomulikult olen väga tänulik kõigile tervishoiutöötajatele ja Politsei- ja Piirivalveametile, kes on olnud selles võitluses esiliinil. Ma panen meile kõigile südamele, et me hoiaksime iseenda ja oma lähedaste tervist ning mõtleksime oma käitumise läbi, arvestades ka end ümbritsevaid inimesi, eriti riskigruppidesse kuuluvaid eakamaid inimesi ja teisi nõrgema tervisega kaasmaalasi. Ma kinnitan teile siit auväärselt Riigikogu kõnetoolist, et kui tegutseme kõik koos ja igaüks eraldi pingutades, rahulikult mõeldes ning kainelt kaalutledes, üksteisest lugu pidades ning ühiskonnana panustades, siis saame praegusest keerulisest olukorrast üle. Soovin siiralt jõudu ja tervist Eestimaa inimestele ja Eestile! Aitäh!

10:06 Peaminister Jüri Ratas

Lühivastus: jah. Eriolukorras on vaja täita teatud nõudeid. Nagu ma ütlesin, eriolukord annab tõesti võimaluse kehtestada kusagil viibimise keeld ja muud liikumispäirangud. Aga ma tahan siin öelda ka inimestele, kes täna seda ülekannet vaatavad ja kuulavad, et eriolukord ei tähenda ju seda, et Eesti riik toob järgmisel minutil sõjaväe ja suured mehhanismid tänavatele. Ma arvan, seda ei ole praegu kindlasti vaja. Aga jah, kui te küsite just erasektoris kohustuslike päirangute seadmise kohta, siis tõsi on see, et eriolukorras saab tõesti seaduse järgi kehtestada viibimiskeelu ja muud liikumispäirangud, saab kohustada isikuid eriolukorra päirkonnast või selle osast lahkuma ning keelata eriolukorra päirkonnas või selle osas viibida. Nii et vastus on jah.

10:08 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh! Mina tahan ka siiralt vastu öelda, hea Valdo, et minu soov ja palve on see – ja ma tänan, et Riigikogu juhatus sellega nõustus –, mille ma eile infotunnis välja ütlesin. Ma arvan, et ma ei eksi, aga ma vist ütlesin kas Kaja Kallase või Keit Pentus-Rosimannuse küsimuse peale, et ma teen enda poolt kõik, et suhtlus Vabariigi Valitsuse ja Riigikogu vahel muuta veel tihedamaks. Ma tõesti arvan, et praegu on olukord, kus Riigikogus esindatud erakonnad, nende esindajad, esimehed, fraktsioonijuhid peaksid lähiajal kohtuma. Ka see tänane arutelu sel teemal ja teie sõnavõttud läbirääkimiste voorus annavad ju uut sisendit või tunnetust, mis samme tuleb astuda ja mida tuleb teha, kuidas Riigikogu kõike edasist näeb.

Nüüd selgemast sõnumist kommunikatsioonis. Kui me moodustame Vabariigi Valitsuse komisjoni, siis seda teenindab Riigikantselei. Kommunikatsiooni töörühma või töögrupi juht on Riigikantselei kommunikatsioonijuht Urmas Seaver. Te viitasite erinevatele sõnumitele, mis on tulnud poliitikutelt, ja nimetasite konkreetselt siseministrit. Mõnes mõttes ma igal juhul siseministri ütlust põhimõtteliselt toetan. Ma ütlesin ka eile infotunnis, et igasugune immuunsuse tugevdamine, ükskõik kuidas me seda teeme või seda oleme harjunud tegema, on ju väga õige – mitte ainult konkreetselt selle koroonaviiruse puhul, vaid üleüldiselt. Loomulikult see ei lahenda kogu seda nakkusprobleemi, aga ma usun, et tema mõte oli enda immuunsuse tugevdamine. Mina arvan, et ka see on väga oluline. Ka mina püüan oma igapäevase käitumise abil hoida immuunsust nii tugevana, kui see on vähegi võimalik. Aga selge see, et kui rääkida laiemalt, siis loomulikult tuleb anda konkreetsed selged sõnumid, kuidas meetmeid rakendada. See oligi täna ka üks minu soov, et öelda Riigikogus konkreetselt välja, et täna me ei räägi enam hädaolukorra ohust, vaid me oleme liikunud selgelt järgmisesse faasi: meil on hädaolukord.

10:16 Aseesimees Siim Kallas

Vilja Toomast, palun!

10:17 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh! Kui te küsite, kas on otsustatud ära, et, ma ei tea, ülikoolid ja instituudid koduõppele panna, siis vastus on, et ei ole. Me ei ole seda teada andnud. Punkt üks. Kas me oleme seda arutanud? Viimati arutasin seda näiteks eile. Küsisin Tallinna Ülikooli rektori härra Landi käest, kuidas nad plaanivad oma ülikoolis juhtunule reageerida. Ta ütles, et ülikoolis on moodustatud komisjon, kes peab asjade arengut monitoorima ja hinnanguid andma. Ma saan aru, et see näide, mille te Lissaboni kohta tõite, on ju väga õige, austatud rahvasaadik. Me peame aga arvestama seda, et ka Euroopa-siseselt, Euroopa Liidu siseselt on riigid väga erinevad. Ma pean silmas nakatatus astet, seda, kui palju on juba nakatunud lähikondseid. Aga ma üldse ei arva, et teie mõte on vale.

Nüüd küsimus kontserdist, mille kohta küsis ka Kristen Michal. Kui küsimus on, miks me ei ole selle ärajätmist välja kuulutanud, siis konkreetne vastus on, et kui oleks eriolukord, siis me tõesti saaksime öelda, et avalike koosolekute ja muude avalike ürituste pidamisel on konkreetsed piirangud. Siis on võimalik piirata avalikke koosolekuid ja muid avalikke üritusi eriolukorra piirkonnas. Kui Eestis on eriolukord, siis saab öelda, et seda või teist kontserti ei toimu. Täna ma ütlen siit austatud kõnetoolist välja, et minu arvates ei ole tänases seisus õige seda kontserti anda. Ma arvan, et see on vale. Kui te küsite nüüd, mis on selle juriidiline alus, siis see juriidiline alus on paljuski selles, mida me oleme siin viimase tunni jooksul arutanud: kas Eesti peaks eriolukorra välja kuulutama või mitte. Nagu ma ütlesin, me tuleme ka selle teema juurde suure tõenäosusega tagasi täna peale kella kahte, kui me peale lõunat koguneme.

10:19 Aseesimees Siim Kallas

Mart Võrklaev, palun!

10:24 Aseesimees Siim Kallas

Suur tänu, härra peaminister! Riigikogu liikmetel on küsimusi. Tarmo Kruusimäe, palun!

10:25 Aseesimees Siim Kallas

Andres Metsoja, palun!

10:25 Tarmo Kruusimäe

Täna, hea esimees! Hea peaminister! Kas haridusasutuste sulgemine oleks proportsionaalne ennetav meede?

10:25 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh teile selle küsimuse eest! Minu meelest see oli ca 20 tundi või natukene rohkem tagasi, kui tuli teade esimesest nakatunust Tallinna Kristiine Gümnaasiumis. Me just ka valitsuse tasandil arutasime, mida haridusasutustega teha, kui selline teade peaks tulema. Sel hetkel seda infot veel ei olnud. Nagu ma ütlesin oma kõnes, olukord ei muutunud mitte enam päevadega, vaid tundidega. Ja kabinetis oli selles osas väga selge ühine tunnetus. Terviseamet ütles, et niisuguse ametiasutuse täielik puhastamine võtab aega ca 48 tundi, kaks ööpäeva, ja nakkuse peiteperiood võib lähikontaktsetel olla kuni 14 päeva. Sealt tuli seisukoht, et kui selline asi peaks juhtuma lasteaias, põhikoolis või gümnaasiumis, siis tuleb see asutus sulgeda vähemalt kaheks nädalaks, loomulikult Terviseameti ja koolipidaja koostöös. Hetkel me räägime ainult konkreetselt praegusest kellaajast. Me ei tea, mis järgmisel minutil võib juhtuda ja kas kooli sulgemine on proportsionaalne abinõu. Ma tean, et selle kooli lapsevanemad on öelnud, et nad väga soovivad, et kui kool avatakse, siis enne on teada, et võetud testid ja muud proovid oleksid negatiivsed. Siis saab kooli avada. Minu tunnetus on, et kui nüüd natuke laiemalt võtta – ja ma rõhutan, et see on praegu ainult minu tunnetus, sest me ei ole sellist otsust valitsustasandil teinud – ja kui neid juhtumeid peaks tulema rohkem, siis on täiesti proportsionaalne minna haridusasutuste täieliku sulgemise peale, olgu see lasteaed, põhikool või gümnaasium. Võin siia tuua veel ühe paralleeli. See on uus info eilsest päevast. Eile õhtul oli mul juttu Saaremaa vallavanemaga, kes täna on teinud otsuse, kui ma eksi, 14 kooli ja kaks lasteaeda sulgeda järgmiseks kaheks päevaks, see on siis tänaseks

ja homseks. Jah, me võime öelda, et meie kaunis ja kõige suurem saar on mere tõttu mõnes mõttes isoleeritud ja seal nakkuse ja paanika oht on kindlasti päris suur. Vallavanema sõnul oli eile tunda just paanika ohtu. Ma arvan, et tema abinõu on väga õige.

Nii et vastus teile on: ma kindlasti toetan seda, et kui neid juhtumeid tuleb rohkem, siis on täiesti mõistlik ja proportsionaalne kaaluda ka kõikide haridusasutuste sulgemist. Ja ma arvan, et kui seda teha, siis mitte vähemaks kui 14 päevaks.

10:26 Peaminister Jüri Ratas

Kõigepealt aitäh selle väga olulise teema püstitamise eest! Vastus on, et loomulikult seda jälgitakse pidevalt. Siseminister on kogu aeg olnud kaasatud, kui me oleme rääkinud Politsei- ja Piirivalveametist või Päästeametist. Aga mitte ainult. Eks me peame rääkima ka kiirabist, meditsiinivaldkonnast, mis on samuti olulised teenused. Nii et vastus on: jah, see on tähtis ja see on tegelikult ka väga suur riskikoht, sest need inimesed on väga sageli eesliinil, puutuvad kokku väga paljudega, olgu see meditsiinisektor või mingi muu elutähtsa teenuse pakkumine. Muidugi on tähtis seda jälgida.

Aga ma tahan välja tuua, et eks me ole saanud tõsised õppetunnid nii Saaremaalt kui Võrumaalt. Samas meil võib praeguse kõrvale tekkida mingi lisaprobleem, mis on seotud näiteks elektrikatkestusega. Me teame kõik, et side puhul see tähendab Eestimaal tundideks side kadumist, ja kui me räägime tanklatest, siis neid tanklaid, mis autonoomselt suudavad toimetada, on liiga vähe. Umbes nädal aega tagasi otsustati valitsuse tasandil, et aasta kuni kahega peab olukord paranema. Jutt on tugimastidest: 1000 mobiilimasti osas 4500-st peab tekkima nn generaatorivõimekus, mis peaks üle Eestimaa tagama kuueks tunniks telefoni- ja SMS-ide side, lisaks automaattanklad kõigis maakondades. Nagu ma ütlesin, asjad võivad juhtuda minutitega. Oma kõne alguses ma rääkisin, et viirusega nakatunuid on meil 16, aga kui ma õigesti aru saan, siis see ei pea enam paika. Uus number on 17.

10:28 Aseesimees Siim Kallas

Riho Breivel, palun!

10:28 Riho Breivel

Lugupeetud juhataja! Lugupeetud peaminister! On selge, et selliste haiguspuhangute puhul ei saa rääkida, kas meetmed on proportsionaalsed või ei ole proportsionaalsed. On näha, et haigus on haaranud ikkagi kogu maailma. See tähendab seda, et tuleb väga tõsiselt asjasse suhtuda. Mul on küsimus: millest tingituna on otsustatud, et kuni sada inimest võib koos käia? Minu arust see on küllaltki suur arv ja see võib hakata haiguse levikut mõjutama.

10:29 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh teile! Ma saan aru, et küsimus on selles 100 inimese piirmääras. Põhjendus on järgmine. Väga mitmed Euroopa riigid on täna teinud otsuse, mis puudutavad kaht kriteeriumi. Üks puudutab välisüritusi ja teine siseüritusi. Kui vaadata Euroopa riikide näiteid, siis on kehtestatud erinevad piirid välis- ja siseürituste jaoks. Näiteks Austrias on lubatud kuni 500 inimesega välisüritused ja kuni 100 inimesega siseüritused. Seal on hetkeinfo kohaselt keelatud ka erapeod. Prantsusmaa on 9. märtsil keelanud rohkem kui 1000 inimese kogunemise, aga me peame arvestama, et Prantsusmaa elanike arv on üle 65 miljoni. Sloveenia on öelnud, et üle 100 osalejaga kogunemised keelustatakse, sealne elanike arv on natuke üle 2 miljoni. Tšehhi on samuti keelanud üle 100 inimesega kogunemised, elanike arv on üle 10 miljoni. Jah, tõesti, Sloveenias ja Tšehhis oli eilse õhtu seisuga haigusjuhte ka rohkem kui Eestis, vastavalt siis 34 ja 64.

Nii et eks kuskile tuleb see mõistlik piir tõmmata. Alati võib küsida, kas see piir ei peaks olema näiteks kaks inimest, sest ka siis on ju nakatumise oht. Aga täna hommikul ma konsulteerisin Terviseameti juhiga, ka tema tunnetus on see, et rohkem kui 100 inimesega üritusi ei maksa lähiajal pidada. Aitäh!

10:31 Aseesimees Siim Kallas

Madis Milling, palun!

10:31 Madis Milling

Suur tänu, härra istungi juhataja! Austatud peaminister! Minu küsimus puudutab piirangute mõju riigikaitsele. Kas valitsusel või siis konkreetsemalt kaitseministril on täna nägemus, mismoodi neid piiranguid rakendatakse näiteks kaitseväe ja Kaitseliidu õppustel või mis mõju saab olema kas või maikuus toimuvale suurõppusele Kevadtorm?

10:31 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh teile! Hästi lühikene vastus on see, et ka täna hommikul oli korra sellest juttu ja jäi kokkulepe, et tuleme täna kell kaks, kui valitsuskomisjon koguneb, selle juurde tagasi. Jah, loomulikult on see õigustatud küsimus, puudutab väga selgelt kaitsevaldkonda, sh õppusi. Me püüame anda nii ruttu kui võimalik asjakohased juhised ja muu info. Nii et teema on kindlasti aktuaalne ja ma arvan, et täna peale lõunat me seda arutame. See on ka üks põhjus, miks valitsus arvas, et kindlasti peaks kaitseminister sellesse valitsuskomisjoni kuuluma.

10:32 Aseesimees Siim Kallas

Signe Kivi, palun!

10:32 Signe Kivi

Aitäh, austatud juhataja! Lugupeetud peaminister, suur tänu tänase avalduse ja info jagamise eest, mida pakutakse ka viipekeeletoel abil! Loodan, et enamik Eesti elanikke on sündmuste arenguga kursis. Aga küsimus puudutab just vanemaid inimesi, eriti üksinda elavaid vanureid, kellel vahest puudub ravimi- ja toidutagavara. Millist tuge pakub valitsus kohalikele omavalitsustele, et neil oleks võimalik inimestele infot ja abi pakkuda?

10:32 Peaminister Jüri Ratas

Suur tänu selle küsimuse eest! Jah, te väga õigesti ütlete, kõige ohtlikum on see viirus – vähemalt senise info kohaselt – eakatele ja ka neile, kes põevad raskeid haigusi. On väga õige küsimus, milline on riigi tugi kohalikele omavalitsustele? Väga üldiselt öeldes, tugi on kindlasti igakülgne. Me oleme saatnud välja e-kirjad ja ka otsepostituse abil, mille kohta eile infotunnis Helmen Kütt mitu korda küsis, peaks teave kohe inimesteni jõudma. KOV-id loomulikult peavad sotsiaalhoolekande ja sotsiaalabi tagama. Neile on ka ju kõige täpsemalt teada oma valla, oma omavalitsuse abivajajad. Aga kui te küsite rahalise toe kohta, siis valitsus on otsustanud, et kindlasti nende meetmete rakendamisel me ei saa arvestada sellega, et valitsus ei pea ühel hetkel reservfondist raha eraldama. Riigi haldusministril on palutud omavalitsusi pidevalt informeerida ja neile valitsuse otsuseid edasi anda. Nii et tugi on kindlasti igakülgne. Kas või see eilne juhtumgi. See küll ei puuduta otseselt eakaid, mille kohta teie küsisite, aga ma ütleks, et sellises ootamatus olukorras oli väga mõistlik, et eile toimus vallavanema koordineeritud koostöö haridus- ja teadusministriga ja ka minuga. Ma arvan, et nii see peabki olema.

10:34 Aseesimees Siim Kallas

Aivar Sõerd, palun!

10:34 Aivar Sõerd

Austatud Riigikogu aseesimees! Lugupeetud peaminister! Ma tahan ka soovida valitsusele jõudu ja ratsionaalset mõtlemist. Kindlasti on mõistlik need ebamugavused ja piirangud ja väiksemad kahjud ära kannatada ja üle elada, selleks et ära hoida võimalik palju suurem kahju. Aga ma küsin konkreetset nende meetmete kohta, mida te täna hommikul valitsuses arutasite. Ma saan aru, et on mõned piirangud – kas või külastuste piirang, noh, asutus pannakse kinni, pääslast ei lasta kedagi läbi, või see, et kruisilaevad ei saa sadamaluba. Asi selge! Aga millised on need meetmed ja hoovad ja instrumendid, et tagada teistest soovitustest või piirangutest kinnipidamine? Võtame kas või lähetused. Ma ei mõtle Riigikantselei lähetusi, vaid erasektori lähetusi. Või kas või need üle saja osalejaga ürituste korraldamised ja reisisoovitused – lennukid ju lendavad ka ohustatud riikidesse. Millised on need instrumendid ja hoovad, et tagada nendest soovitustest ja meetmetest kinnipidamine?

10:36 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh! Täna hea sõna eest, aga lähen kohe küsimustele vastamise juurde. See on väga õige, et küsitakse konkreetset, et kui on mingi meede, kuidas siis tagada selle täitmine. Ja kindlasti on ka mingid teemad, mille puhul vastused täienevad pidevalt. Üks küsimus oli, kuidas kontrollida, kas järgitakse näiteks üleskutset välislähetusi erasektoris mitte teha. Nagu te ise ka ütlesite: kui me räägime ministeeriumidest või üldse avalikust sektorist, siis on nõudeid üsna kerge täita, kui tegu on valitsuse juhistega. Aga kui me räägime erasektorist, siis tuleb tunnistada, et ma olen ka ise mõelnud, kuidas ikkagi Terviseameti üleskutsed, mis seni on olnud suures osas soovituslikud, täidetakse. Võtame näiteks üleskutse, et lükake palun rahvusvahelised suurüritused teise poolaastasse. Ka mina mõtlesin küsimuse peale, kuidas selle rakendamine erasektoris ikkagi toimub. Aga võtame kas või ühe suure rahvusvahelise ja traditsioonidega ürituse, Tallinna muusikanädala ehk Tallinn Music Weeki. Korraldajad tegid üsna ruttu otsuse, et lükkavad selle edasi. Ma tean ka, et energetikasektoris on edasi lükatud suur rahvusvaheline nõupidamine, mis suve alguses pidi tulema, aasta teise poolde. Vähemalt seda plaanitakse teha. Seega tahan öelda, et minu arust erasektor on päris tõsiselt võtnud neid soovitusi. Nüüd, kui on küsimus, kas valitsus saab rääkida hädaolukorrast, siis nagu ma ütlesin oma kõnes, minu meelest me ei räägi enam hädaolukorra ohust, vaid me oleme selgelt uuel tasandil: see on hädaolukord. Aga konkreetseid käskkirju või määrusi hetkel veel ei saa teha. Seda võimaldaks eriolukord, kui me lähtume seadusest, juriidikast. Seda on valitsus mitmel korral siiski arutanud ja ei saa öelda, et me ühel hetkel sinnani välja ei jõua.

Nüüd, teie küsimus puudutas ka avalike ürituste piiranguid, näiteks kas keelata üle 100 inimesega või ka alla 100 inimesega üritused. Üks on selge: me palume, et kõik, kes tulevad avaliku ürituse luba taotlema, peavad kooskõlastuse saama ka Terviseametilt. Praegu peab paljudel juhtudel kooskõlastuse andma Politsei- ja Piirivalveamet või Päästeamet. Nagu ma eile siin Riigikogus ütlesin, ma olen jätkuvalt seda meelt, et kui me räägime üritustest, kus on 100 või rohkem inimest, siis neid ei ole soovituslik praegu Eestis korraldada. Selle peale tuleks väga tõsiselt mõelda. Mõned riigid on koostanud väga konkreetse juhendi, milles on fikseeritud, kui kaugel inimesed üksteisest peavad istuma. Niisugused on tänased sõnumid.

Kui rääkida kruisilaevadest, siis nagu ma juba ütlesin, enne 1. maid ei tohi Eestisse tulla ükski kruisilaev. See nõue on eeskätt Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi rakendada. Loomulikult käib peamine koostöö selles osas Tallinna Sadamaga. Eks need piirangud tuleb nii kiiresti kui võimalik anda teada ka reederitele ja ettevõtetele, kes on plaaninud teha kruisireise Eestimaale.

10:39 Aseesimees Siim Kallas

Jüri Jaanson, palun!

10:40 Jüri Jaanson

Suur tänu! Austatud peaminister! Võimalik, et oleme suurde kriisi sisenemise lävel ja kõik võimalikud preventiivsed tegevused on muidugi olulised, sh ka kriisikommunikatsioon. On väga oluline, et teie sõnumid ja valitsuse sõnumid jõuavad tõesti igaüheni. Hea näide oli, et teie ettekanne kanti üle ka viipekeelse tõlke abil. Kindlasti teie kõne tekst tõlgitakse ka muudesse keeltesse, aga meil on ka vaegkuuljate grupp, mitteviipekeelsed kuulmislangusega inimesed, kelleni peab info tingimata jõudma. Mul on sellega seoses teile mitte niivõrd küsimus, kuivõrd palve teie büroole, et teie kõnede tekstid ja edasised kriisisõnumid kindlasti saadetakse Eesti Vaegkuuljate Liidule ja Eesti Puuetega Inimeste Kojale, kes saaks kiirelt oma sisevõrgustikus ametlikke kriisisõnumed jagada.

10:41 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh teile, härra Jaanson! Ma kinnitan, et veel eile õhtul sai sotsiaalministriga räägitud teemast, mis on seotud info jagamisega vaegkuuljatele. Nüüd te tegite konkreetse ettepaneku kõik otsused ja dokumendid saata ka vaegkuuljate liidule. Jah, kindlasti me seda teeme. Luban, et ma tõstatan selle teema ka täna valitsuskomisjonis kell kaks. Sotsiaalminister on samuti selle komisjoni liige. Loomulikult on igasugused sellised ettepanekud väga teretulnud ja nõuavad kohest rakendamist.

10:41 Aseesimees Siim Kallas

Urve Tiidus, palun!

10:41 Urve Tiidus

Aitäh, lugupeetud juhataja! Lugupeetud peaminister! Mul on selline küsimus. Täna hommikul me kuulsime, et USA sulges oma piirid Euroopast tulevatele inimestele. Kas meil on kindlus, et kõik inimesed, kes sisenevad Eestisse, on siiski kuidagi kontrollitud, et termokaamerad töötavad ja et see on abiks? Mis te ütlete selle kohta?

10:42 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh teile selle küsimuse eest! Ka mina olen mures piiride pärast. Kui me räägime termokaameratest, siis me ei räägi ju tänasest päevast, vaid need paigaldati juba seitse kuni kümme päeva tagasi. Need fikseerivad kehatemperatuuri ja nende juures on vastavad isikud olemas. Samas ei ole termokaamerad ilmselgelt mingi imerohi, see on arusaadav. Neid termokaamerasid on ju ka ainult neli tükki: Tallinna sadamaterminalides A ja D ja kaks tükki lennujaamas. Aga ma soovin öelda, et me oleme nüüd teinud järgmise sammu, et ka maismaapiiril paremini inimesi kontrollida. Nagu ma oma kõnes ütlesin ja kordan veel kord: Politsei- ja Piirivalveamet, samuti Sotsiaalministeeriumi haldusala teeb kõik pingutused selleks, et inimestele a) infot jagada ja b) ka nende kehatemperatuuri kontrollida. Mina arvan, et Vabariigi Valitsuse komisjon toob juhtimistasandil palju rohkem selgust, võtab ka vastutuse ja lisab konkreetset. Minu meelest tuleb astuda ka järgmisi samme, kui me räägime meie piiridest. Te küsite, kas kõik võimalik on tehtud. On selge, et kõik ei ole tehtud. Valikuvõimalused, mida riik võib veel teha, on palju laiemad. Mida ma selle all silmas pean? Ma pean selle all silmas, et minu meelest tuleks hakata arutama ka selle üle, mis võimalused on piirikontrolli ajutiseks rakendamiseks, kui seda on vaja. Me teame, et Rootsis on väga palju inimesi, kes on nakatunud. Meil aga on olemas laevaliin Tallinn–Stockholm–Tallinn. Ma arvan, et need teemad tuleb täna peale lõunat panna tõsiselt lauale ja arutada, kuidas võimalikke ohukoldeid piirata nii palju kui võimalik. Ja mingitel hetkedel, kui me näeme, et olukord vajab nii resoluutset sekkumist, siis me saame palju jõulisemaid samme astuda. Nii et ma vastan teile: kindlasti ei ole rakendatud kõiki meetmeid, mida oleks võimalik rakendada. See nõuab, ma arvan, ka teatud juriidilisi samme.

Peale laevaturismi piiramise on ka palju arutatud selle üle, kas on võimalik teatud lende ära keelata. Selle üle on riigi juristid päris tõsiselt pead murdnud. Hetkel ma saan öelda, et Eesti lennuliiklus toimib osana Euroopa lennuliiklusest. Me oleme n-ö viimane sihtpunkt ja ilma teiste liikmesriikideta lendude piiramist koordineerimata kindlasti tekiks olukord, kus ka Eestisse lendajad jääksid piltlikult öeldes lõksu näiteks Frankfurti või Kopenhaagenisse või teistesse lennujaamadesse. Itaaliast naasvad kodanikud, kes tahavad Eestisse tagasi pöörduda, peaksid hakkama valima mingisuguseid alternatiivseid viise, on see siis lend Riia lennujaama ja sealt edasi mööda maismaad Eestisse või midagi muud. Ja nii on ju ka nakatunud inimesi Eestisse tulnud. Ma tõesti arvan, et lisameetmeid ka piiridel tuleb väga tõsiselt kaaluda.

10:46 Aseesimees Siim Kallas

Lauri Läänemets, palun!

10:46 Lauri Läänemets

Aitäh, lugupeetud eesistuja! Lugupeetud peaminister! Nendel inimestel, kes 14 päeva peavad kodus olema, on väga oluline teada, kuidas neil palgatingimustega on. Paljude jaoks võib poolest kuupalgast loobumine väga rängalt mõjuda. Kui ma õigesti mäletan, siis te eile vist kirjutasite oma Facebookis – ma praegu vaatasin järele ja ei leidnud seda –, et valitsus on andnud perearstidele suunise, et neile, kes 14 päeva peaksid kodus olema, on võimalik välja kirjutada haigusleht. Olge hea ja kinnitage see üle!

10:46 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh teile! Kõigepealt haiguslehtedest. Härra Aivar Sõerd vist oli see, kes ütles, et küsimus on selles, kas me püüame rakendada kõiki võimalikke meetmeid. Ma olen sellega nõus. Kõik need meetmed on ju mingites eluvaldkondades valusad. Majanduses kindlasti on need meetmed valusad. Aga kokkuvõttes, nagu ma ütlesin ka eile Riigikogu infotunnis, peamine on tagada Eesti inimeste tervis ja elu. See on punkt 1, see on kõige-kõige olulisem, kõige tähtsam. Nüüd, nagu ma ütlesin eile, saan ka täna öelda, et kõigil haigestunutel ja nendega lähikontaktis olijatel on õigus oma perearstilt haiguslehte taotleda ning hüvitist saada. Riskipiirkondadest saabunute puhul lähtub perearst konkreetsetest juhtumitest: kas on sümptomid olemas ja võimalik kokkupuude nakatunuga. Seda ma eile ütlesin ja jään kindlasti nende sõnade juurde.

Ma saan aru, et te tegite täna Riigikogu istungi rakendamisel ettepaneku muuta seadust. Eks seda peab Riigikogu hakkama arutama. Aga jah, Terviseametit on ka palutud, et nad annaks esmatasandi arstiabi osutajatele edasi sõnumi, et kui inimesed vajavad haiguslehte, soovivad koju jääda, siis see oleks praeguses olukorras mõistlik. Nagu ma teile ütlesin, need palved ja juhised on edasi antud.

10:48 Aseesimees Siim Kallas

Kristen Michal, palun!

10:48 Kristen Michal

Aitäh, hea juhataja! Hea peaminister! Ka mina soovin teile jõudu ja seda, et valitsus hoiaks tempot. Mida varem vajalikud otsused tehtud saavad, seda edukamad me tõenäoliselt riigi ja rahvana selles kriisis oleme. See on selge. Ma tahtsin teilt küsida majandusvaldkonna kohta – mis meetmed seal on –, aga kahjuks pean küsima natukene konkreetsemalt ühe ürituse kohta. Ma olen teiega nõus, et üle 100 inimesega suured üritused võiksid ära jääda. Aga mida teha sellise suure üritusega? Tallinnale kuuluvas Tondiraba jäähallis, kus on 7500 kohta – ja ma rõhutan, et küsimus ei ole kuidagi minu muusikamaitstes, selles, kas mulle Filipp Kirkorovi laulud meeldivad või ei meeldi –, on homme tema kontsert tulemas ja seal on veel suurüritusi tulemas. Kas riik suudab anda sõnumi, et sellistele üritustele, kuhu tulevad väliskülalised igalt poolt mujalt maailmast, saab ka kriipsu peale tõmmata võimalikult konkreetset?

10:49 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh! Kui me räägime üldiselt, siis kõik üritused, mis on rahvusvahelised – ja kui väliskülalised tulevad, eks nad siis rahvusvahelised ole, ehkki jah, alati võib küsida, mis piirist algab rahvusvahelisus, kas ühest väliskülalisest või 10-st või 25-st –, tuleb lükata selle aasta teise poolaastasse vähemalt. Te küsite väga konkreetset ühe kontserdi kohta – see üksikjuhtum, samas väga suur üksikjuhtum. Ma usun, et ka selle üksikjuhtumi üle me püüame arutelu peale lõunat avada. Selge on, et selle viiruse tõkestamisele selle ürituse toimumine kaasa ei aita. Vastupidi, kindlasti see soodustab selle levikut – toimub see ju siseruumides, mis on ohtlik. Aga kindlasti on täna ennatlik siit Riigikogu kõnetoolist öelda, kas see üritus jääb ära või mitte. See on natuke ennatlik. Aga tuleb tõesti tõsiselt sellesse suhtuda. Me teeme oma otsused täna peale lõunat.

10:50 Aseesimees Siim Kallas

Sven Sester, palun!

10:50 Sven Sester

Aitäh, lugupeetud juhataja! Hea peaminister, ka mina tänan teid selle ülevaate eest ja selle eest, et valitsus võtab positsioone. Minul ei ole küsimus üksikjuhtumite kohta, ma küsin pigem olukorra kaardistuse kohta. Ma saan aru, nakkuse sissetoomise risk on suur, kohapealne piiratud levik on keskmine kuni suur ja kohapealne laialdane levik hetkel veel väike. Ma saan aru, et tegelikult me oleme olukorras, kus otsused, mis hommikul võivad tunduda ebaratsionaalsed, võivad õhtul olla juba hilinenud.

Mul on kaks küsimust. Üks on selline konkreetsem ja seotud 100+ üritustega. Te ütlete, et see on soovituslik, ja samal ajal ütlete, et tuleb esitada loataotlus, Terviseamet hakkab seda riski hindama. Aga mille järgi ta peaks siis hindama? Kuidas need õnnetud inimesed üldse hindavad? Siit tuleneb mu teine küsimus. Kas me ikkagi ei peaks mõtlema samm edasi? Minu meelest eriolukorra väljakuulutamine oma olemuselt ei ole midagi, eriolukord ise tegelikult ei tähenda veel midagi, küll aga see annab teatavad hoovad võimalikeks kiireteks muudatusteks. Ma saan aru, et te olete seda arutanud, aga kas praegu oleks sellise otsuse tegemine liiga ebaproportsionaalne? Kaks küsimust: 100+ üritused ja eriolukord.

10:56 Aseesimees Siim Kallas

Yoko Alender, palun!

10:56 Yoko Alender

Aitäh, austatud aseesimees! Hea peaminister! Kindlasti on sellises olukorras ülioluline püüda anda väga selgeid sõnumeid. Mis puudutab 100+ üritusi, siis enamikus meie koolides on 100+ õpilast. Peredega

käiakse reisimas Rootsis. Ma loodan ja soovin jõudu, et see komisjon edaspidi selgeid sõnumeid annab. Aga minu küsimus. Me peame suutma vaadata ka ettepoole. Mitmed riigid on andnud teadlaste abil hinnanguid, kui kiiresti viirus levib, millised on nende riikide prognoositavad numbrid, milline on vajadus näiteks hingamisaparaatide järele, mida raskematel juhtudel on tarvis kasutada. See ei ole mitte selleks, et inimesi hirmutada, vaid vastupidi, et olla valmis aitama kõige hullemas olukorras. Kas Eestil on need hinnangud tehtud? Kas me teame, kui palju meil on vajalikke aparate? Ja juhul, kui meil ei ole neid piisavalt, kas me jõuame neid veel juurde hankida?

10:59 Ruuben Kaalep

Aitäh! Lugupeetud peaminister! Kas valitsus on üksmeelel, mis on need konkreetset tingimused, milleni see haiguspuhang peaks jõudma, selleks et oleks tarvis välja kuulutada eriolukord? On see haigete arv või miski muu?

11:00 Aseesimees Siim Kallas

Mihhail Lotman, palun!

11:00 Mihhail Lotman

Aitäh! Austatud härra peaminister! Kultuuriloolasena ma tean, et selliste epideemiade korral on tegu kahe aspektiga. Üks on meditsiiniline, epidemioloogiline, teine on sotsiopolitiiline. Alati kaasnevad paanika ning vägivalda- ja muud sellised hood. Me teame, et Itaalias on juba olnud mitu mässu. Ja selle paanika ärahoidmiseks kõige halvem meetod on manitseda, et ärge paanitsege. See ainult suurendab hirmu, et valitsus midagi varjab. Kui me nüüd võrdleme riike, kus on edukalt võideldud koroonaviirusega, nende riikidega, kus on olnud see korraldus väga halb – näiteks Iisrael, Itaalia, Prantsusmaa ja mõni teine Euroopa riik –, siis me näeme sama mustrit nagu Eestis. Öeldakse, et ärge paanitsege, ärge koormake arste, teste me teeme siis, kui on vaja. Aga ainuüksi Lõuna-Koreas tehakse umbes 10 000 testi iga päev ja seal ei ole mingit paanikat, sest kõik teavad, kes on nakatunud, kes mitte. Teine mure on see, et on selgunud, et Euroopas ei ole reanimatsioonikohti piisavalt. Itaalias alles eile otsustati luua uus keskus, kus on 400 reanimatsioonikohta. Kas Eestis on mõeldud selle peale, kuidas luuakse uusi reanimatsioonikohti?

11:02 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh! Ma püüan nüüd vastata. Kõigepealt testidest. Testide tegemine on ju laienenud, see võimekus on kasvanud. Ma käisin ise nädalavahetusel Terviseametis, nende võimekus on umbes 60 testi 4,5–5 tunniga päevas. Lisaks on kohtasid, kus neid teste tehakse, tublisti juurde tulnud ja seda ka Tallinnast väljaspool. Ma ei ole arst ega teadlane, ma ei ole meditsiiniharidusega, aga selle viirusega seoses ma olen neid küsimusi uurinud. Öeldakse, et kui inimene puutub kokku koroonaviiruse kandjaga ja teeb järgmine päev testi, siis see võib olla negatiivne. Vastus võib olla ka teine päev negatiivne ja kolmas päev samuti. See annab inimesele täielikult vale signaali. Seetõttu ongi olnud soovitus, et kõik nakatunu lähikondsed püsiksid 14 päeva kodus. Sellised juhised on ka Terviseamet välja andnud. Kui inimene saab teada tulemuse, et tal ei ole probleemi, ta tuleb kodunt välja, aga probleem ehk ilmneb, ma ei tea, kuuendal, seitsmendal või kaheksandal päeval.

Nüüd see rahutuste temaatika, mille te tõstatasite. Mina arvan küll, et tuleb Eesti inimesi tänada. Inimesed on minu meelest väga arusaajalt kogu olukorda võtnud ja väga mõistvalt käitunud. Ma ei ole näinud Eesti ühiskonnas suurt paanikat ei toidupoodides ega kuskil mujal. Kindlasti tuleb meie inimestele öelda suur tänu. Aga loomulikult tuleb alati ohuhinnanguid täiendada, ka siseturvalisuse mõttes. Ja kindlasti eeskätt just Politsei- ja Piirivalveamet neid hinnanguid annab.

11:05 Paul Puustusmaa

Suur tänu! Hea peaminister! On selge, et olukord on ääretult tõsine. Me teame, et praegu on Euroopas leidnud tõendamist 22 000 viirusejuhtumit. Me teame, et Ameerika Ühendriigid panevad lennujaamu kinni, et Itaalia on sulgenud kauplused, välja arvatud toidukauplused. Mul on ääretult hea meel, et valitsus võtab asja väga tõsiselt ja ettenägelikult ning on andnud avalikkusele ka signaali, et esmajärjekorras võetakse selle olukorra lahendamisel kindlasti suurema tähelepanu alla ka eraettevõtlus ja inimeste hakkamasaamine. See on väga hea. Ja mul on hea meel ka selle üle, et

peaminister hetk tagasi luges ette, mis siis saab, kui me peaksime eriolukorra välja kuulutama. Me saime kõigest aru. Aga ma palun ikkagi üht täpsustust. Kui olukord tõepoolest eskaleerub sinnamaani, et me peame veel drakoonilisemate meetmete peale välja minema ja täna antud soovitused saab muuta kohustuslikuks, siis kas ka eraettevõtluses hakatakse kohustuslikus korras, mitte soovituslikus korras piiranguid peale panema? Kas eriolukord annab selleks aluse?

11:07 Aseesimees Siim Kallas

Valdo Randpere, palun!

11:07 Valdo Randpere

Aitäh, lugupeetud eesistuja! Hea peaminister Jüri! Ma tahan täiesti siiralt tunnustada sind tänase esinemise eest. See oli tõsine, selge, isegi võiks öelda, et sümpaatne. Aga mu küsimus on selline. Ma arvan, et üks osa valitsevast selgusetusest või probleemist Eestis on olnud see, et valitsuselt on tulnud kohati väga segased ja erinevad signaalid. Üks minister on rääkinud hanerasvast, teine on rääkinud põhimõtteliselt viimsestpäevast. Mul oleks väga hea meel, kui sa siin puldis praegu ütleks, et nüüdsest peale valitsuse kommunikatsioon toimub kas ühe isiku, näiteks sinu või kellegi teise konkreetse isiku kaudu või et vähemalt te kooskõlastate alati seda, mida te ütlete. Siis ehk ei tule erinevaid signaale. See paraku on üks osa sellest probleemist, et inimesed muutuvad ebakindlaks.

11:07 Aseesimees Siim Kallas

Maris Lauri, palun!

11:11 Maris Lauri

Aitäh! Hea peaminister, suur aitäh, et tulite meile siia rääkima. See oli hädavajalik. Küsimusi on palju, ma natuke jätkan eelmist teemat ja pakun ka välja ühe mõtte. Ma saan aru, et te ei saa praegu kedagi eriti millekski kohustada, aga võib-olla me siis räägime tungivast soovitusest, mitte niisugusest ebamäärasest soovitusest. Aga minu küsimus puudutab seda, mida tehakse Euroopa tasandil. Ma saan aru, et on olnud mõte muuta teatud mõttes riigiabi reegleid. Kas te saate avada seda tausta, mida see tähendab ja kuidas see rakenduma hakkab? Aitäh!

11:11 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh! Jah, saan küll avada. Sellest oli selle videokonverentsi raames ka juttu. Komisjon tuleb välja ühelt poolt riigiabi reeglite ja teiselt poolt stabiilsuse ja kasvu pakti reeglite paindlikumaks muutmise ettepanekutega. Minu meelest komisjoni president lubas seda teha nii ruttu kui võimalik ehk järgmise nädala algupoolel. Ma tean seda, et Ecofin koguneb esmaspäeval, ja eks sealt ka kuuleb juba konkreetset, millised sammud komisjon ette paneb. Aga vaadakem eile meedias avaldatud Euroopa riigijuhtide seisukohtasid või mõtteid. Näiteks Saksamaa liidukantsler proua Angela Merkel ütles samuti, et kui me räägime võitlusest koroonaviirusega ja tasakaalureeglitest, siis siin on suuremat paindlikkust vaja. See tegelikult jäi kõlama kogu sellel videokonverentsil. Nii et kui rääkida konkreetset mingisugustest uutest tasanditest riigiabis, siis see on väga õige. Ma arvan, et komisjon tuleb sellega järgmine nädal välja

11:11 Aseesimees Siim Kallas

Jürgen Ligi, palun!

11:13 Jürgen Ligi

Aitäh! Härra Ratas! Hulk inimesi saab kurjaks, aga mina sõandaks teil kätt suruda selle teksti peale, mis te ette lugesite. Mina kirjutaks sellele alla. Poliitikud alati esimese asjana tahavad laskuda äärmusse. Samas see, mis ma ütlesin, ei tähenda, et ma oleksin nõus kõikide tekstidega, mis valitsusest on tulnud. Õelge palun, mis arutelud teil ikkagi on olnud? Me oleme erinevatest allikatest teada saanud, et osa ministreid on tahtnud eriolukorraga pihta hakata. Kirjeldage palun, millised on valitsuse hoiakud ja millised on olemasolevad juriidilised võimalused. Enne eriolukorda on vist veel ka hädaolukorra formaat.

11:13 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh teile, härra Ligi! Jah, teil on õigus, nii see on. Enne ma seda ka ütlesin. Tõesti, vaja on ka teatud tingimuste olemasolu. Üks on see, et tegemist on nakkushaiguse levikust tuleneva hädaolukorraga – alles siis me läheme järgmisse faasi, milleks on eriolukord. Samuti tuleb öelda, et hädaolukorda ei lahenda ilma eriolukorrata. Eriolukorra juhtimiskorralduseta ei saa hädaolukorras lahendusi pakkuda, nii et hädaolukorra lahendamiseks on vaja rakendada eriolukorra meetmeid. Need on need alused. Te küsite, millised on olnud valitsuse liikmete arvamused. Ma ütlesin, et selline väga ühtne ja selge aramus on tänasel hetkel see, et tuleb teha kõik selleks, et tõkestada koroonaviiruse levik mujalt Eestisse. Järgmine vall, kui see ei ole õnnestunud – ja täna me teame, et meil on juba 16 viirusesse nakatunut –, on teha kõik selleks, et viirus Eesti pinnal ei leviks. Samas, nagu ma ütlesin, eilne päev tõi teateid nakatumisest kontakti tõttu Eesti pinnal. Eriolukord, mille üle on arutatud, annaks kehtestamise korral lisavõimalusi teha kõik selleks, et see haigus jõuaks siia nii vähe kui võimalik ja et selle levikut siin Eestis igatpidi tõkestada. Need on olnud peamised kaalutlused. Kui te küsite arutelude kohta, siis loomulikult kogu aeg on päevakorral ka nn majandusmõõde ehk mida see tähendaks Eesti majandusele. Ma taas ütlen, et lühikese ajaga on olukord juba majanduse teatud sektoritele negatiivset mõju avaldanud, see on selge: turism, transport, ürituste korraldus. Aga pikemas perspektiivis aitaks eriolukord minu arvates päästa hullemast. Need on olnud põhiteemad aruteludel eriolukorra väljakuulutamise üle.

11:16 Vilja Toomast

Aitäh! Lugupeetud Jüri Ratas! Teie avaldus oli mõistetu ja arukas. Küll aga ei mõista ma, kuidas aitab Eesti rahva tervisele kaasa Kirkorovi kontserdi korraldamine. Sinna saabuvad fännid Lätist ja Venemaalt. Kuidas te ei saa seda üheselt keelata? Aga mul on ka konkreetne küsimus. Te tõite palju näiteid teistest riikidest, mille tegutsemist te jälgite valitsuse otsuste kujundamisel. Samas on paljude riikide kõrgkoolid teatanud, et nad lähevad üle koduõppele, sh instituut Lissabonis, kus minu tütar töötab. Siitki minu küsimus. Kas te olete otsustanud instituutide ja ülikoolide koduõppele või e-õppele üleviimise? Tegu on tõepoolest väga rahvusvahelise seltskonnaga ja suhteliselt suure riskikoldega.

11:19 Mart Võrklaev

Aitäh, lugupeetud eesistuja! Lugupeetud peaminister! Ka mina tänan teid selle sisuka ja vajaliku sõnavõtu eest, aga viimastel päevadel te olete korduvalt kiitnud rahandusministrit aktiivse tegutsemise eest, nüüd aga siseministrit inimeste immuunsüsteemi pärast muretsemise eest. Aga mina omalt poolt tänan sotsiaalminister Tanel Kiike, kes tegelikult on oma selgete sõnumite ja operatiivse tegutsemisega minu meelest väga hästi hakkama saanud.

Aga minu küsimus endise omavalitsusjuhina teile on see. Ilmselt vaatavad praegu seda ülekannet ja loevad uudiseid ka omavalitsuste juhid. Millised on valitsuse konkreetset suunised või soovitusd just omavalitsuste juhtidele? Kuidas nad peaksid käituma? Kuidas nad võiksid käituda? Nemad on ju inimestele kõige lähemal.

11:19 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh! Ma kindlasti ühinen nende heade sõnadega. Ma arvan, et tuleb võib-olla oma eestlaslikust suletusest natukene välja tulla ja vaadata laiemat pilti. See oli ka põhjus, miks ma ütlesin suure tänu Riigikogule teie erinevate mõtete ja ettepanekute eest. Konkreetselt tõin välja kaks Riigikogu liiget, Riina Sikkuti ja Kaja Kallase. Ma arvan, et kõik on pingutanud tegelikult ühise eesmärgi nimel. Seda viirust tegelikult terve maailm ju kuigi hästi ikka veel ei tunne. Võrdleme seda näiteks gripiga, mida on uuritud aastakümneid. Mis täpselt on selle viiruse tagajärjed, on täna väga keeruline öelda. Me ei tea, kui suur on selle levik. Eile me lugesime näiteks Saksamaa prognoosi, et sellesse võib nakatuda 60–70% elanikest, mis tähendab Saksamaal kümneid miljoneid.

Soovitused kohalikele omavalitsustele on täpselt needsamad, mida me anname ka riigi tasandil. Alustame kas või sellest, et KOV-id, olgu need valla- või linnavalitsused, välislahetusi ei teeks. Kui me räägime rahvusvaheliste ürituste korraldamisest, siis need tuleks edasi lükata. Kui me räägime koolidest, lasteaedadest ja muudest haridusasutustest, mille puhul tõesti kohalikud omavalitsused on kõige ligemal, siis selles osas on KOV-id juba konkreetseid samme astunud. Ma mainisin Saaremaad, ka Tallinn on astunud konkreetseid samme. Ja loomulikult koostöö – kogu see infovahetus on hästi tähtis ja oluline. Paljud on siin küsinud konkreetse kontserdi kohta. Võib ju edasi küsida, et järgmisel nädalal

on suur omavalitsuste, valdade ja linnade päev, kus osaleb sadu inimesi. Eile hommikul, kui oli arutelu valdade ja linnade liidu juhatuse esimehe Tiit Terikuga, siis ma ütlesin, et minu meelest ei ole mõistlik seda praeguses olukorras teha. Minu teada on langetatud otsus, et see üritus ei toimu. Minu meelest see näitab päris head infovahetust ja koostööd. Loomulikult on oluline see, mille kohta küsiti: kuidas kohalikud omavalitsused pakuvad tuge nendele inimestele, kes peavad täiesti koju jääma. Me ei saa öelda kõigile inimestele, et tellige Selverist või kuskilt mujalt toidupoest endale pakk koju, ja siis toit tuleb. Paljudel pole neid tehnilisi võimalusi ja ei tahetagi seda teha. Loomulikult langeb sotsiaalvaldkonna töötajatele põhiraskus, aga ma usun, et nad saavad kindlasti hästi hakkama. Ja loomulikult riik on siin valmis ka omapoolset abi andma.

11:23 Aseesimees Siim Kallas

Urmas Kruuse, palun!

11:23 Urmas Kruuse

Aitäh, asutatud istungi juhataja! Lugupeetud peaminister! Mõnes mõttes võib nõustuda kolleegidega, kes arvavad, et ülereageerimine võib tekitada paanikat ja mõttetut tegevust, aga kindlasti tuleb sellesse teemasse tõsiselt suhtuda. Aga kas teie arutelude all on olnud ka selline küsimus? Kui me räägime koolide sulgemisest, siis ühelt poolt võib öelda, et see on mõisteta. Aga ma vähemalt avalikus diskussioonis ei ole pannud tähele küsimust, et kuigi on liikvel sõnumid, et kool on küll suletud, ent õpilased väga aktiivselt osalevad erinevates huviringides ja spordiringides. Mis mõte on sellisel juhul koole sulgeda? Kas te seda olete arutanud?

11:23 Peaminister Jüri Ratas

Vastus on, et jah, oleme arutanud. Loomulikult, hariduse üks osa on huvialaharidus. Tegutsevad erinevad ringid, olgu need keraamikaringid, spordiringid, muusikaringid või mingid muud ringid. Loomulikult oleme seda arutanud ja ma olen täielikult teiega ühel meelel, et kui üks kool on suletud, siis tuleb vaadata ka, mis toimub ringides, kus need õpilased käivad. Ma eile rääkisin ühe ajakirjanikuga, kes tõi konkreetset välja ühe spordiringi, millest osa treeningul käivaid lapsi on välja lülitatud. Nad on öelnud, et nemad ei saa kohale tulla, kuna nad viibisid riskipiirkonnas. Neid näiteid on päris palju. Loomulikult, huvialaharidus mitte ei peaks olema, vaid on hariduse väga konkreetne osa. Sellega ma olen täiesti päri.

11:25 Andres Metsoja

Aitäh, hea istungi juhataja! Lugupeetud peaminister, mina tänan ka selle poliitilise avalduse eest. See on kindlasti omal kohal. Ühelt poolt tuleb rääkida sellest, kuidas viiruse levikut tõkestada, aga teiselt poolt ikkagi ka sellest, kuidas tagada elutähtsad teenused. Minu küsimus tulebki sellest valdkonnast, et meil elutähtsad teenused: politsei, pääste- ja kiirabibrigaadid. Milline olukord selles osas valitseb? Kas selles osas on võetud kasutusele mingisuguseid meetmeid? Kas valitsus on arutanud, kuidas ikkagi tagada komandode toimimine, kui tegelikult need inimesed viibivad tihti vahetustena pikka aega ühes ruumis? Kas me ei või olla ühel hetkel olukorras, kus meil ei ole enam võimalik elutähtsaid teenuseid tagada?

11:28 Aseesimees Siim Kallas

Heidy Purga, palun!

11:28 Heidy Purga

Aitäh, lugupeetud aseesimees! Hea peaminister! On teada mitmeid juhtumeid, kus tugevate haigusnähtudega inimesed tulevad koju mitte veel ohutsooniks nimetatud piirkondadest ja paluvad ennast testida, kuid nende testimisest on keeldutud, sest nad ei ole tulnud n-ö ohupiirkonnast. Kui heal tasemel on meie meditsiinisüsteemi testimisvõimekus? Võib arvata, et ka peale teie tänast ülesastumist pöörduakse hulgaliselt selle palvega erinevate meditsiinikeskuste poole.

11:29 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh teile! Kui me räägime testimisvõimekusest, siis võib öelda, et see võimekus on täna väga suur. Eestis on testimisvõimekus tegelikult olemas. Kui küsida hetkel, kas jääb midagi selle taha, et me ei

suuda neid teste teha, siis selle taha kindlasti ei jää. Nagu ma ütlesin, miski ei takista teha sadu proove päevas üle Eesti – see ei ole hetkel küsimus. Kui te ütlete, et mõnele ei tehta testi, siis need on ju konkreetsed üksikjuhtumid, eks ole. Seda põhjust siit Riigikogu kõnetoolist lahata on kindlasti ennatlik. Aga minu teada kõigile, kes ütlevad, et neil on sümptomid, mis sellele nakkusele viitavad, teste tehakse. Veel kord ma ütlen seda, et tähelepanelikud peavad olema inimesed, kes tulevad ohupiirkonnast. Sinna kuuluvad neli riiki, aga Välisministeerium on väga selgelt seda ringi laiendamas. Ja loomulikult nii ka ei saa ju, et riik kirjutab kõik ette, inimestel peab olema omaenda vastutus- ja tasakaalutunne. See kooli näide näitab kõige paremini, et kui me teeme vale sammu, siis ei kannata mitte ainult nakatunud õpilase pinginaaber, vaid konkreetsel juhul 1000 inimest vähemalt, kui mitte 3000, kui liita nende pereliikmed juurde. Mis ma tahan sellega öelda? Seda, et kui teha esimene või teine päev pärast kojutulekut see test, siis nagu ma juba ütlesin, vastus võib olla negatiivne. Igal juhul tuleks aluseks võtta automaatselt see 14 päeva reegel: ma ei liigu siis rahva hulgas, püsin kodus. Kui sel ajal neid sümptomeid ei ole, siis on võimalik igapäevasesse ellu naasta. Aga testide tegemise võimekuse taha küll ei tohiks praegu midagi jääda.

11:31 Aseesimees Siim Kallas

Kristina Šmigun-Vähi, palun!

11:31 Kristina Šmigun-Vähi

Aitäh, lugupeetud istungi juhataja! Lugupeetud peaminister! Te väga ilusasti mainisite siin vastutustunnet. Aga teate, ma olen aru saanud, et inimesed ikkagi vajavad väga kindlaid juhiseid. Lihtsalt niisama soovitusel lähuvad nagu mööda. Nagu kolleeg Urmas Kruusegi ütles: kool küll pannakse kinni, aga huviringides käiakse. Ma soovin teile kella kaheseks erikomisjoni istungiks palju jõudu ja jaksu, et te võtaksite vastu väga konkreetsed otsused. See tuleb praegu meile kasuks.

11:32 Peaminister Jüri Ratas

Ma tänan teid selle jõudu soovimise eest! Jõudu tarvis! Ma olen nõus, et loomulikult, see on ühiskonnale üsna iseloomulik, et ühel hetkel öeldakse, et on vaja väga konkreetseid reegleid. Ma veel kord rõhutan austatud Riigikogu ees, et need väga konkreetsed reeglid on võimalik riigil kehtestada, aga see tähendab järgmisse faasi minekut. Ja nüüd on küsimus kaalutusotsuses, kas see moment on täna, ma ei tea, kell 11.32 käes või veel ei ole. Praegune tasand on – ma soovin kindlasti Riigikoguga seda jagada – hädaolukord. Eesti on hädaolukorras. Siit on võimalik minna veel üks samm edasi. Aga küsimus on selles, et kui me selle sammu teeme, siis ühelt poolt seda ei tohiks liiga vara teha, aga teiselt poolt ei ole mõtet seda sammu enam teha, kui murdepunkt on ära olnud.

Me kindlasti tahame nende järelejäanud tundidega niipalju kui võimalik pidada nõu kõikide valdkondade spetsialistidega. Me tahame ära kuulata sotsiaalvaldkonna, meditsiinivaldkonna ja ka siseturvalisuse valdkonna esindajad. Küsimus on väga konkreetsete sammude astumises. Ja peame kaaluma kõigi nende teemade plokis, mida see Eesti majandusele tähendab. Ma tean seda, et eile õhtul tuli neljandalt võimult ehk meedialt, ajakirjanduselt uudis, et seoses üritusega, kus oli üks nakatunu, lähuvad täna väga paljud üle kodukontoritööle. Tegelikult seda vastutustunnet on meil päris palju juba praegu. Aga ma olen nõus, et ühel hetkel on vaja väga konkreetseid samme astuda. Selleks on valitsus kindlasti valmis ja see oli ka üks põhjus, miks ma tegin valitsusele ettepaneku see valitsuskomisjon täna moodustada. Aitäh teile!

11:34 Aseesimees Siim Kallas

Keit Pentus-Rosimannus, palun!

11:34 Keit Pentus-Rosimannus

Aitäh, hea juhataja! Austatud peaminister! Praeguses olukorras on kindlasti kiire, konkreetne ja adekvaatne reageerimine vajalik selleks, et säästa ja päästa elusid. Aga konkreetsus on vajalik ka selleks, et ühiskonna stressitaset kontrolli all hoida ja stressi mitte kuidagi juurde tekitada. Te rääkisite täna siin meie ees hädaolukorrast ja nendest soovitustest – tungivatest soovitustest –, mida valitsus on otsustanud anda. Soovitus tundub paljudele ikkagi selline ebamäärane nii-või-naa-olukord. Mu küsimus on, et olukorras, kus on antud väga selged soovitusel vältida suuri kogunemisi, neid mitte korraldada ja

neil mitte osaleda ning jälgida väga tähelepanelikult enda ja oma lähedaste tervist, mis juhtub, kui neid soovitusi ei täideta. Mis juhtub selliste inimestega, kes nendesse soovitustesse piisava tähelepanelikkuse ja hoolsusega ei suutu?

11:35 Peaminister Jüri Ratas

Juhtub ju see, mis konkreetselt mõne näite puhul on juhtunud. On ju viimastel nädalatel üle kuu aja kogu aeg öeldud, et teatud piirkonnad on riskipiirkonnad ja kui sealt tullakse, siis tuleb püsida kodus. Kui soovitusi ei täideta, näiteks kui mina neid soovitusi ei täida ja olen riskipiirkonnast tulnud või, veel hullem, olen selle nakkuse kandja, siis on oht, et ka minu sõber, minu töökaaslane, minu koolikaaslane võib sellesse nakkusesse jääda.

Ma ei tea, võib-olla oli see küsimus seotud rohkem sellega, kas on ette nähtud juriidilised sanktsioonid juhaks, kui neid soovitusi ei täideta. Jah, me valitsuses eelmisel nädalal otsustasime seoses selle kirja või, ütleme, juhise, mis Terviseamet annab nendele, kes on nakkusekandjad või nende lähikondsed, et kui nad neid juhiseid ei täida, siis on olemas – ma ütlesin seda ka eile Riigikogu infotunnis – selged seadusest tulenevad sanktsioonid, rahalised sanktsioonid ja kõige karmima variandina ka vangistus. Nii et nakkushaiguse levitamist ühiskonnas saab sanktsioneerida. Need on täna seadusest tulenevad võimalused. See lõik sai ka nendesse kirjadesse pandud, inimesed peavad sellega arvestama.

Loomulikult saate ju isegi aru, et see ei tähenda seda, et riik hakkab nüüd kohe kedagi vangi panema, aga kui inimesed neid nõudeid ei täida, siis riigil on jõuõlg täiesti olemas ja sellega tuleb arvestada. Nii et jah, selles mõttes on see väga õige küsimus. Ma mäletan, kui me kümme päeva või kaks nädalat tagasi valitsuse tasandil arutasime, tekkis samuti kohe küsimus, et mis need sanktsioonid on, kui nõudeid ei täideta, näiteks ma ei ole kodus, lähen kaubanduskeskusesse, lähen prügikasti välja viima, lähen kinno. Täna on väga selge, et kui neid nõudeid ei täideta, siis on juriidiline jõuõlg olemas. Sellest on informeeritud täna kõiki, kes on nakkusekandjad ja nende lähikondsed.

11:37 Aseesimees Siim Kallas

Tarmo Tamm, palun!

11:37 Tarmo Tamm

Aitäh, juhataja! Lugupeetud peaminister! Ma tulen selle Milano ja Saaremaa võrkpallimängu juurde tagasi. Ma sportlikku poolt ei puuduta, Saaremaa pani muidugi visalt vastu. Aga tänasel päeval saavad ilmselt kõik aru, et selle mängu korraldamine oli viga, eriti viimase uudise valguses, et juba on see viirus ühe võrkpalluri kaudu ka Võrru jõudnud. Nii et Itaalia–Saaremaa–Võru. Kuid minu küsimus on selle kohta, et seni on räägitud, et viirusekandjaks on ainult palavikus haige inimene, aga Itaalia võrkpallimeeskonnas ei olnud minu teada ühtegi inimest, kes oleks palavikus haige olnud. Kas me ei peaks seda arusaamist nüüd laiendama ja ütlema, et viirust võib edasi kanda ka lihtsalt nakatunud inimene, mitte ainult palavikus haige inimene? See on minu meelest oluliselt erinev lähenemine.

11:38 Peaminister Jüri Ratas

Jah, aitäh! Need on meditsiinilised küsimused, aga jah, ka mina olen seda küsinud, et kas lähikondne, kellel ei ole mingeid sümptomeid, võib olla viirusekandja. Kui suur see tõenäosus on, seda ma kindlasti ei hakka täna oletama. Aga jah, keegi ei ütle, et lähikondne, kellel pole mingeid sümptomeid, ei saa olla viirusekandja. Sellist lauset pole vähemalt Eesti meditsiinis – niipalju, kui mina selle koroonaviiruse raames inimestega suhelnud olen – keegi välja öelnud. Nii et jah, vastus on, et me ju ei tea, kes oli antud juhul selle võistkonna sportlastest nakatunud – kas keegi oli kodus nakatunud, kas kellegi sõber oli nakatunud, kas ta puutus kuskil avalikus ruumis kellegagi kokku. Nii et jah, ta võib vabalt seda viirust edasi kanda.

11:39 Aseesimees Siim Kallas

Taavi Rõivas, palun!

11:39 Taavi Rõivas

Aitäh! Hea peaminister! Valitsuse otsustatavad meetmed peavad olema konkreetsed, täpsed ja õigeaegsed. Ma olen väga nõus selle küllaltki rahustava sõnumiga, aga samas juhin tähelepanu, et

ametkonnad peavad olema juba suurimas valmisolekus. Minu meelest on natuke liiga palju tähelepanu läinud täna sellele, milline täpselt peaks olema ühe või teise olukorra nimi. Me ju teame, et ükski väljakuulutamise ise kriisi ei lahenda, tähelepanu tuleb pöörata ikkagi konkreetsetele sammudele, mida me astume selleks, et viiruse levikut piirata. Raskusse sattuvate sektorite toetamine on kindlasti vajalik, aga sellega on natuke rohkem aega, ja ka tervishoiusektori lisaraha teemat oleme valmis koos arutama, ka opositsiooni poolelt. Aga ma pakuks välja viis asja, mis minu meelest vajavad väga kiiret vastust ja peaksid olema võimalikult konkreetsed.

Esiteks, mida täpselt ikkagi see saja inimesega ürituste korraldamise keeld tähendab? Kas 7000 inimesega kontsert või spordivõistlus on lubatud või ei ole? Siin on vaja selget sõnumit. Teiseks, kui inimestele antakse soovitus koju jääda ka siis, kui inimesed on terved, kas siis – ma palun vabandust, mul läheb natuke üle aja, aga ma usun, et need küsimused on olulised, nii et ma palun, et te vabandaksite mind – on sõnum see, et perearst peaks ka tervele inimesele profülaktika korras andma arstitõendi? Siin on selgust vaja. Kolmandaks, kuidas suurendada kohalike omavalitsuste võimekust toetada riskirühma kuuluvaid eakaid, kui neil on vaja koju asju tellida? Neljandaks, millised on täpsed käitumisreeglid koolidele ja lasteaedadele, sest nende suhtumine on seni olnud väga erinev? Ja viiendaks, kas ei oleks mõistlik piirata lende riskikolletesse? Ka täna tuleb Bergamost üks lend Eestisse.

11:41 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh! Kõigepealt nende saja inimesega ürituste kohta: ma jään nende sõnade juurde, mis ma eile ütlesin, et ühtegi üritust, kus osaleb sada või rohkem inimest, ei ole mõistlik täna korraldada. Kui te küsite, kas siin saab anda erasektorile konkreetse käsu, siis vastus on, et jah, saab küll. Aga see eeldab teise, järgmise tasandi ehk eriolukorra kehtestamist. Kui öelda, et nendel seadusepügalatel vahet ei ole, siis see ju ka õige pole, sest me oleme õigusriik ja iga puudutatud osapool küsib, millele see täna siis tugineb. Täna seda ei ole, aga nagu ma olen öelnud, ei ole siin mingisugust küsimust selles, et olukord võib juba tundidega sinnamaani areneda. See on ka üks põhjusi, miks ma täna soovin väga teie arvamust, austatud Riigikogu, kuulata. Hetkel tundub mulle, et enamik – vähemalt need, kes on küsinud ja oma mõtteid avaldanud, läbirääkimiste voor saab kindlasti olema tõsine ja huvitav – on pigem väljendanud arvamust, et tuleks teha veel üks samm edasi. Ma arvan, et siin on hästi oluline pidada konsultatsiooni või kahekõnet valitsuse ja Riigikogu vahel. Eks see tänane meievaheline arutelu seda ülesannet ju ka täidab.

Te küsisite, kas terved inimesed saavad arstitõendi. Ma vastasin sellele eile – minu meelest oli see Keit Pentus-Rosimannus, kes seda infotunnis küsis – ja jään oma seisukoha juurde, et kui tegemist on viirusekandja lähikondsega ja ta on terve, siis minu meelest tuleb see haigusleht talle igal juhul anda ja seda täna ka tehakse. Natuke keerulisem on küsimus siis, kui inimene tuleb riskipiirkonnast. Kas neile kõigile antakse haigusleht? Nagu ma ütlesin, toimub see vastavalt sümptomitele ja seda peab vaatama perearst.

Te küsisite ka koolide ja lasteaedade kohta. Olen mitu korda vastanud, et jah, siin on valitsus andnud väga selge ja konkreetse regulatsiooni: kui on kas või üks nakatanu, siis see haridusasutus läheb kinni. Ma kindlasti toetan siin härra Kruuse tõstatatud teemat, et piirduda ei tuleks mitte ainult koolide või lasteaedadega, vaid kaasata ka huviringid. Igal juhul tuleb neid kõiki vaadata komplektis. Minu meelest on see väga selge signaal. Nüüd, kui seda teemat edasi arendada, siis kas peaks kehtestama üldregulatsiooni ja täiskeelu? Meil on täna koolides teada üks juhtum. Ma tean, et selle Saaremaa näitega seoses käib nüüd arutelu lähikondsete ja lasteaiaaspekti osas. Nii et minu meelest ühel hetkel – ma ka ütlesin seda –, mis puudutab valmisolekut haridusasutused üle kogu Eesti sulgeda, siis valitsus kindlasti ei karda seda otsust teha. Aga kui seda teha, siis ma arvan, et minimaalselt saab see olla kaks nädalat, mitte vähem.

11:45 Esimees Henn Põlluaas

Andres Sutt, palun!

11:45 Andres Sutt

Aitäh, hea juhataja! Hea peaminister! Ka mina tänan selle ettekande ja vastuste eest! Kindlasti on praeguses olukorras kriisikomisjoni loomine õige otsus. Kuna iga kriisi korral on ülioluline kommunikatsioon – sõnumi selgus, täpsus ja ajakohasus –, siis ma palun, et te võib-olla veel natuke täpsustaksite ja räägiksite lahti, et kõigile oleks üheselt arusaadav, kas on kokku lepitud mingisuguses

kommunikatsiooni sageduses. Kindlasti on vaja ka erakorralisi teateid edastada, aga et oleks mingisugune üldine selgus. Võib-olla kordate üle ka need ametlikud infoallikad, kust inimesed-ettevõtjad teavet saaksid, sest inforuumis levib väga palju igasuguseid muid jutte ja asju. Ma soovin komisjonile meelekindlust, tarkust ja otsustusvõimet!

11:46 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh, seda kõike läheb vaja! Kui te küsite komisjoni istungite sageduse kohta, siis on kokku lepitud, et komisjon koguneb igal esmaspäeval kell 11–12, igal kolmapäeval 8.15–9.00 ja igal neljapäeval vahetult peale Vabariigi Valitsuse istungit, kui toimub laiendatud komisjoni istung koos kabinetiga. Ma arvan, et oleks väga mõistlik siinkohal kaaluda teie erakonna esimehe tehtud ettepanekut, et kas ei peaks ka Riigikogu tasandil korraldama sellist ühist erakondade arutelu. Ma väga toetan seda Kaja Kallase mõtet. Me oleme ka täna sellel teemal olnud ühenduses ja leidnud, et seda peaks Riigikogus esindatud erakondade vahel tegema võimalikult vara ja nii ruttu kui võimalik. Ma arvan, et see on väga õige. Nüüd sellest, mis puudutab info saamist. Nii nagu ikka, nagu ma ütlesin, teenindab selles osas Vabariigi Valitsuse komisjoni Riigikantselei juurde kuuluv valitsuse kommunikatsioonibüroo, mille juht on Urmas Seaver. Selle kaudu peavad tulema sõnumid, loomulikult koostöös koostööpartneritega – ma pean silmas teisi asutusi-ministeeriumeid. Eraldi tahan siin ära märkida seda, mida härra Jaanson mulle südamele pani, et kuidas vaegkuuljateni jõuda. See on oluline tähelepanek. Ma tean, et sotsiaalminister on juba konkreetseid samme astunud, aga me arutame selle täna veel korra läbi. Ja ma tahan öelda sellele auväärt pressirõdule seal üleval, et minu meelest on Eesti ajakirjandus seda pilti väga adekvaatselt, hästi ja tasakaalukalt edasi andnud. Minu meelest on see väga hea ja mõistlik. Aga nii nagu seadused ette näevad, on meil alati võimalus kasutada otsekanalina rahvusringhäälingut, nii et ka siin, ma arvan, saab koostööd veel tihedamaks muuta.

11:48 Esimees Henn Pöllumäe

Anti Poolamets, palun!

11:48 Anti Poolamets

Austatud peaminister! Alustan positiivse näitega. Täna kell 12 pidi siin Riigikogu ees toimuma SA Terve Rahvas korraldatud kõnekoosolek. See üritus oli pikalt ette planeeritud, aga see jäeti turvalisuse kaalutlustel ära. Nüüd probleemide juurde, ikka selle Saaremaa võrkpalli näitel. Tundub, et siin on meie ametnikud lati alt läbi jooksnud, sest meedias kinnitavad Saaremaa võrkpallinimesed, et nad pöördusid konsultatsiooniks Terviseameti poole ja amet lasi selle asja läbi. Nüüd on see äpardus juba otsapidi Võrus. Minu meelest on ülereageerimisest kordades halvem alareageerimine, sest ülereageerimine antakse meile andeks. Samamoodi muretsen ma ka Riigikogu liikmete pärast. Hanno Pevkur ütles, et ta vaatab viiendal-kuuendal päeval pärast Itaalia võrkpallitreeneriga kohtumist, et kui sümptomeid ei ilmne, siis on kõik korras. Aga teistele soovitatakse 14 päeva reeglit. Ma arvan, et ka Riigikogu liikmed peaksid seda distsipliini jälgima.

11:49 Esimees Henn Pöllumäe

Aeg on läbi!

11:49 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh! Kahjuks, aga võib-olla ka õnneks, pole meil kellelgi võimalust aega tagasi kerida. Ma olen teiega nõus, et kui saaksime kogu selle võrkpallimängu juhtumi kerida ajas tagasi viis minutit varasemasse hetke, enne kui see võistkond üle Eesti piiri tuli, siis teeksime kõik selleks, et seda poleks juhtunud, seda sammu poleks astunud. Kindlasti on see õppetund. Kes on süüdi? Kes lobitööd tegi? Kes kaasa aitas? Hetkel see kahjuks tulemust ei anna, aga see on väga tõsine ja valus õppetund. Need inimesed, kes jätavad mingisugused ülesastumised ära, nagu te tõite näitena välja selle Riigikogu hoone ees toimuma pidanud ürituse – aitäh neile organisatsioonidele, inimestele! Ma täpselt ei tea, kes need olid, aga arvan, et on väga mõistlik täna selliseid otsuseid teha.

Nüüd Riigikogust. See oli ju minu tagasihoidlik palve ka kõnes, et kui on vähegi võimalik, siis võiks Riigikogu vanematekogu seda teemat arutada. On ju arusaadav, et kui haigestunud tuleb ühte või teise töökollektiivi või ametkonda, siis tekib küsimus, kuidas me edasi käitume. Ka mina olen mõelnud, et kui

haigestunud peaks näiteks valitsusse tulema, siis kuidas käituda. Valitsus ei tööta ju täpselt nii, nagu töötab Riigikogu. Meie töötame kõik oma ametkonnaga oma ministeeriumites, eri ministritega kokkusaamise tihedus on erinev. Aga kui räägime valitsuse istungist, siis see toimub üks kord nädalas, mida muide saab pidada ka elektrooniliste vahendite abil. See, mida Riigikogu esimees eile infotunni alguses selgitas, on täiesti mõttekoht või, ütleme, selline õppetunni koht, kuid vaevalt et Riigikogu seda teemat täna-homme lahendama hakkab. Mõtleme korra järgmise olukorra peale: kui on üks nakatunu ja kool läheb kinni, siis tekib kohe õigustatud küsimus, mis saaks sarnasel juhul Riigikogust. Tuleb mõelda, kas sellistes eriolukordades oleks võimalik korraldada Riigikogu tööd ka digilahenduste, elektrooniliste lahenduste kaudu. Minu arvates ei tohi see kindlasti reeglits muutuda, aga me ei räägigi täna enam tavaolukorrast. Nii et minu meelest on see väga õigustatud küsimus. Aga kokkuvõttes peab need otsused ikka Riigikogu vastu võtma ja ma arvan, et vanematekogu teeb siin kindlasti häid otsuseid.

11:52 Esimees Henn Põlluaas

Kalle Grünthal, palun!

11:52 Kalle Grünthal

Aitäh, lugupeetud istungi juhataja! Austatud peaminister! Ma arvan, et asjas puudub vaidlus selle üle, et välja on kuulutatud pandeemia, mille tähendust te kindlasti teate. Samuti ma arvan, et asjas puudub vaidlus selle üle, et Itaalia on karantiinis, kus on keelatud isegi matused ja pulmad. Ja kolmas asi, mille üle vaidlus puudub, on see, et Saaremaal võistluse toimumine ei olnud kõige parem mõte ning sisuliselt terendab meil praegu silmapiiril Itaalia sündroom. Kuna te olete rääkinud, et te väga hoolite rahva tervisest – milles ma absoluutselt ei kahtle –, siis ma ei esitagi teile küsimust, vaid esitan teile suure palve. Võtke kätte ja kuulutage välja hädaolukorrast tulenev eriolukord, sest ma ei näe praegu teist võimalust kaitsta väikest, pisikest Eesti riiki.

11:53 Esimees Henn Põlluaas

Aitäh!

11:53 Kalle Grünthal

Suured otsused, julged otsused, mis riigijuhid langetavad keerulistes olukordades, teevad nad suureks.

11:53 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh teile! Kõigepealt ma tänan teid selle pandeemia ütluse eest. Arvestades seda, et täna on vist avalikkuse huvi selle istungi vastu ja vaadatavus natuke suuremad, siis jah, pandeemia – mida see tähendab? Mida WHO ütles? Pandeemia on riikide- ja kontinentidevaheline haiguspuhang, mille leviku suunda pole võimalik ette arvata ja mida harilikult seostatakse mitmete kahju toovate teguritega, näiteks kahjuga inimestele – siit tuleb nüüd välja see, mida härra Andres Metsoja käsitles seoses politsei, pääste- ja meditsiini valdkonna töötajatega, sellega, kuidas nende valdkondade toimimine on tagatud –, sh kahjuga meditsiinitöötajate tervisele ja elule, kahjuga riikide majandusele, ravi ja vaktsiinide puudumisega ja palju muuga. See on pandeemia. Mis ma oskan teile öelda? Ma võtan selle teie ütluse täna siit saalist kaasa ja kui me kell kaks koguneme, on teie positsioon samuti laual. Aga ühes asjas olen ma teiega sada protsenti nõus. Mis see prioriteet number üks peaks täna olema? See on Eesti inimene, nagu te ütlesite. Eesti, on ta väike või suur, on meie jaoks kõige armsam ja meie inimesed on meie jaoks kõige tähtsamad – meie inimeste elu, meie inimeste tervis. Jah, need otsused tähendavad teatud negatiivseid mõjusid, kindlasti majandusele. Aga nagu ma olen korduvalt öelnud, olgu need siis lühiajalised negatiivsed mõjud ja et me pikemaajaliselt näeksime inimeste tervist, tugevat tervist, ja seda, et inimeste elu on kaitstud või et vähemalt kõik on selleks tehtud. Siis saab majandus tulevikus palju kiiremini taastuda ja edasi minna. Nii et ma suhtun teie ütlusesse väga tõsiselt ja võtan selle siit kaasa.

11:56 Esimees Henn Põlluaas

Annely Akkermann, palun!

11:56 Annely Akkermann

Suur tänu, lugupeetud juhataja! Austatud peaminister! Ma edastan siin ühe Pärnu mehe Argo Linnamäe palve taevale: tule, taevas, appi! Nimelt käis ta reisil ja läbis mitmeid lennujaamu, hakkas köhima, sai nohu ja palaviku. Ja mida me kodanikena kahtlustaksime, kui oleme käinud pikal reisil ja avastame endal sellised sümptomid? Ta on toiminud täpselt juhiste järgi, aga siiski ei ole teda testitud. EMO-st on telefoni teel talle öelnud, et tegemist on tavalise respiratoorse haigestumisega. Kui te täna kell 14 kriisikomisjoni istungile kogunete, siis palun pöörake tähelepanu sellele, et inimesed, kes on käinud reisil ja on haiged, neil on sümptomid, saaksid testitud, et nende lähedased, nende perekonnad, nende tutvusringkond oleks painest vaba.

11:57 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh! Võtan selle märkuse siit kaasa. See on oluline märkus ja minu meelest on see ettepanek vaja täita. Nii et võtan selle kaasa.

11:57 Esimees Henn Põlluaas

Priit Sibul, palun!

11:57 Priit Sibul

Aitäh, austatud Riigikogu esimees! Hea peaminister, suur tänu! Ma tahtsin täpsustada seda küsimust, mille Mihhail Lotman esitas meie reanimeerimise võimekuse kohta. Te ei andnud väga selget vastus, milline meie võimekus täna on. Kuna see komisjon asutati alles hommikul, siis tõenäoliselt ei ole te seda veel arutanud, aga millal planeeritakse arutada meie võimekust või seda, kas ja kuhu on võimalik midagi rajada. Te korra oma vastustes viitasite sellele, et Eestis on ettevõtte, kes toodab isikukaitsevahendeid, minu teada on Eestis ka konteinerhaiglate tootja. Kas nendega on juba ühendust võetud? Milline on meie võimekus selles valdkonnas teie praegusel teadmisel?

11:58 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh! Jaa, loomulikult me nii detailselt ei jõudnud hommikul poole tunni või tunni ajaga seda arutada. Kindlasti võtan ma selle, mida härra Lotman ütles ja mida ka teie, härra Sibul, ütlesite, kell 14 lauale. Milline meie võimekus meditsiinivaldkonnas on? Nagu ma juba ütlesin, siis jah, kui on vaja, saab teatud raviastutused väga kiiresti ümber korraldada. See loomulikult tähendab automaatselt seda, et mingid ravijuhtumid, mingisugune terviseabi andmine inimestele saab olema haavatud, saab olema puudulik. Aga oluline on see, et ei tohi olla neid lünkasid või võimelünkasid, kui me räägime reaalsest ohust inimese elule. Aitäh ka selle info eest, et Eestis toodetakse neid nn konteinerhaiglaid, nagu te ütlesite. Võtan ka selle info siit kaasa ja püüame koos teiega – võib-olla aitate kontaktidega – uurida, kes neid pakub ja mismoodi. Aga loomulikult võtame ka selle teema kell 14 arutluse alla.

11:59 Esimees Henn Põlluaas

Liina Kersna, palun!

11:59 Liina Kersna

Suur tänu, hea juhataja! Austatud peaminister! Tõesti, olukord muutub tundidega, nii nagu te ütlesite. Praegu me teame, et Võrus on mitmed inimesed koroonaviiruse nähtudega hospitaliseeritud, sh võrkpallitreenerid, kes on lastega kokku puutunud. Jääme südamevaluga uudiseid ootama. Loodetavasti on need head uudised. Ka teie kõne ajal on mulle kirjutanud mitmed inimesed, kes on tulnud reisilt, aga mitte riskipiirkonnaks nimetatud riikidest, ja kes on kodus karantiinis, aga ka neile ei ole teste tehtud, kuigi neil on sümptomid. Äkki me peaksime riskipiirkondade loetelu laiendama? Sest me teame – nüüd on tulnud uudis –, et ka Taani on ennast lukku pannud. Mis te arvate sellest, et piirkondade loetelu laiendada?

12:00 Peaminister Jüri Ratas

Jah, ma arvan, et see on hea mõte, see on vajalik mõte, see on tähtis mõte – anda inimestele selge signaal, kas nad kannavad seda viirust või mitte. Ma tulen veel kord selle juurde, mida ütlevad arstid ja meditsiinitöötajad. No mängime selle mängu läbi, et tulen Itaaliast, jõuan täna Eestisse, soovin teha testi, see on negatiivne, mis aga ei pruugi tähendada, et ma tegelikult seda viirust ei kannan. See nakkus

võib avalduda, öeldakse, kõige tõenäolisemalt umbes 7.–9. päeval, aga mõnel juhul ka 14. päeval. Lihtsalt, ma arvan, et on vale öelda, et mine teisel päeval tööle, kui täna on mu test negatiivne. Ma arvan, et siin tuleks mõelda sedasi, et jah, test tehakse ära, ent kui see on negatiivne, siis öeldakse, et see ei tähenda veel seda, et see ei või homme olla positiivne. Hetkel annab see südamerahu, aga tegelikult pead sa ikkagi 14 päeva kodus olema. Aga, austatud Liina Kersna, ma olen kindlasti nõus sellesama mõttega, mida ütlesite teie ja ütles ka Annely Akkermann. Nagu lubasin talle, luban ka teile, et minu meelest, kui me teeme selle testi esimestel päevadel, siis tuleb jätkuvalt inimesele öelda, et see ei tähenda veel seda, et tunni või kolme päeva pärast ei või see juba positiivne olla. Jah, täna saad sa olla südamerahus, aga sa pead ikkagi järgima seda 14 päeva reeglit. Nii et püüame siis ka seda võimekust parandada.

12:01 Esimees Henn Põlluaas

Eerik-Niiles Kross, palun!

12:01 Eerik-Niiles Kross

Aitäh, hea juhataja! Hea peaminister! Ma kindlasti ei taha hakata teid õpetama, kuidas kriisi reguleerida. Siin saalis ei ole kedagi ja ega vist üldse kusagil ei ole kedagi, kes täpselt teaks, mis on õige. Aga me oleme vaieldud omavahel ja siin saalis ja mitmel pool mujal selle üle, kas praegu on õige eriolukord välja kuulutada või millal seda teha. See peaks olema valitsuse tunnetuse küsimus, eks ole. Ma saan aru, et põhiline probleem, miks ei saa suuri üritusi keelata, on just nimelt õiguslik takistus. Õiguskantsler on öelnud, et tegelikult saab ükikjuhtumitel ettekirjutusi teha. Kas te oskate öelda, kes neid ettekirjutusi teha saab ja mis see alus täpselt on? Teiseks, kas praeguses olukorras on ette tulnud midagi sellist, kus õiguslikku raamistikku peaks muutma? Meie töö peaks olema sel juhul asja parandada. Kas on midagi, mis – kui me pärast teeme *lessons learned* – nagu takistab teie tööd? Või saab valitsus teie arvates teha praegu kõik, mis vaja?

12:03 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh selle küsimuse eest! Üldjoontes, jah, saab teha. Aga selle kriisi õppetunnid, juba mõningad põhimõtted või asjad, mida võiks paluda Riigikogul seaduses muuta, on olemas. Kas need hetkel kuidagi põhimõtteliselt midagi takistavad? Minu meelest ei takista. Aga selles – nagu ma ütlesin ka oma esinemises –, et me vajame iga eestimaalase abi, toetust ja pingutust ning et me saame sellest koos üle, olen ma täiesti veendunud. Kui see kriis on ühel hetkel seljatatud, tuleks kindlasti nende õppetundide juurde tagasi tulla. Üks on kas või seesama, mida Riigikogu esimees siin on öelnud, ja tänagi oli arutelu, et kuidas näiteks Riigikogus see töö on ja et teatud juhtimistasanditel võiksime muuta seda natuke paindlikumaks ja operatiivsemaks. Kokkuvõttes on teil õigus, meil ei ole lõplikku retsepti, et tehke nii, või mingit manuaali, et hommikul tehke nii, lõunal naa ja siis õhtul mõlemat koos.

Eks ta kokkuvõttes ongi nii, nagu te ütlesite, et see, kas me läheme siit hädaolukorrast edasi järgmisesse faasi, on väga tunnetuslik. Ja mulle tundub täna ja ma olen selles täiesti veendunud, et valitsuse liikmed suhtuvad sellesse väga suure vastutustundega. Ei ole nii, et toimitakse pealiskaudselt – et teeme ruttu nii või teeme ruttu naa või ärme teeme midagi. Tõesti, soovitakse võtta vastu parimad sisendid ja siis otsustada.

Kui te küsite õiguskantsleri ütluse kohta, et kas tänase regulatsiooni alusel saab kuidagi midagi ära keelata, siis ma arvan, et kui me läheme selle väga konkreetse sõnumiga ühiskonda sisse, siis nende konkreetsete juhtumite ükshaaval reguleerimine ei anna tulemust. See ei ole õige. Siis tuleb öelda – kindlasti tuleb määratleda vähemalt esimene samm, kui pikalt see olukord kestab –, et olukord on täna selline, et me neid üritusi ei tee. Selle võimaluse annab tõesti eriolukord.

Mida ma veel tahan öelda? Minu meelest on hästi oluline ka niisuguseid soovituslikke sõnumeid välja anda. Ma tean, et täna on välisminister palunud kõikidel koroonaohtlike riikide kodanikel Eestisse mitte tulla. Samuti on Välisministeerium juba andnud soovitusel, et Eesti elanikel ei tasu lähikuudeks nendesse piirkondadesse ka puhkusereise planeerida. See on ääretult tähtis. Aga jah, juhtimistasandi puhul ma arvan, et me võiksime tõesti need mõtted, mida me sellest koroonaviiruse kriisist oleme õppinud, tuua nii ruttu kui võimalik siia Riigikogu ette ja neid arutada.

12:06 Esimees Henn Põlluaas

Andrus Seeme, palun!

12:06 Andrus Seeme

Aitäh, lugupeetud peaminister! Minu küsimus on kohalike omavalitsuste võimekuse kohta ja just selle kohta, kuidas suurendada kohalike omavalitsuste võimekust toetada eakaid inimesi, kes on just nagu ohustatud grupp.

12:06 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh! Kui tohib, siis ma korra hüppan eelmise küsimuse juurde tagasi. Ma puudutan just kohaliku omavalitsuse tasandit. Näiteks kas või see eilne suhtlus Saaremaaga. Seal on üks niisugune lõplikult lahendamata küsimus, kuidas seda otsust teha siis, kui omavalitsus, koolipidaja, soovib seda teha hästi kiiresti ja on hiline aeg. No seal on see täna reguleeritud väga selgelt Terviseameti ja koolipidaja konkreetse regulatsiooniga. Aga minu meelest seda operatiivsust tuleks igal juhul suurendada – mul just praegu nende KOV-idega seoses tuli see meelde –, see koht tuleks uuesti üle vaadata. Hetkel see minu meelest ei tähendanud mingisugust võimelünka, sest nagu ma ütlesin, oli vallavanem nii haridus- ja teadusministri kui ka peaministriga ühenduses. Aga see on näiteks üks koht, millega tuleks tegeleda. Nüüd, kohalike omavalitsuste võimekuse suurendamisest. Nagu ma ütlesin, siis riik on siin KOV-idele igakülgne partner, ilma KOV-ideta me seda küsimust kindlasti lahendada ei saa. Eakatele inimestele, kes täna kodus on ja kes abi vajavad – ja kindlasti, muide, ma arvan on siin väga suur osa just sellel suurel vastutustundel, et ma ei lähe välja, ma olen nüüd need 14 päeva siin, kui tunnen ennast halvasti –, ma arvan, et ka nende puhul on oluline just see, et ärme siis neid suuri üritusi üldse teeme. Jätame ka päevakeskustes need järgnevateks nädalateks plaanitud üritused ära. Pole mõtet tuua seda ohtu meie, ma ei tea, kudumisklubisse või ükskõik mis ringi. Kui eakad vajavad abi, siis kohalikud omavalitsused peavad igakülgset abi ka pakkuma. Kui riigilt on abi vaja, siis riik saab täna pakkuda neile eeskätt rahalist tuge ja riik on selleks kindlasti ka valmis.

12:08 Esimees Henn Põlluaas

Kaja Kallas, palun!

12:08 Kaja Kallas

Aitäh! Austatud peaminister! Kuna meie ülekannet vaadatakse ka kodudest, siis inimesed kirjutavad meile. Ma loen lihtsalt ühe küsimuse ette, mis on tulnud inimeselt, kes istub kodus karantiinis: "Kas Vabariigi Valitsus on teinud mingi kriisiplaani ka koostöös eraettevõtjatega või plaanib seda teha, sh kaubandusettevõtetega? Antud hetkel on Eesti e-poed, toidukauplused täiesti kinni jooksnud, ei ole võimalik teha ühtegi tellimust või kui ongi, siis ei ole võimalik kaupa normaalsel ajal kätte saada. Coopist öeldi hommikul otse, et neil on paanika. Kust peaks karantiinis olevad inimesed saama kätte oma toidukauba, elementaarse piima-leiva?"

12:09 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh! Eks esimene vastus oleks see, millele see kirjutaja ka viitas, öeldes, kust ta seda kaupa täna kätte ei saa. Tõesti, paljud poed pakuvad elektroonilisi lahendusi ja koju toomist. Ma saan aru, et hetkel need süsteemid ei tööta või on kinni jooksnud. Ma usun, et järgmine samm, mida me kõik oleme vist ühel hetkel elus teinud, on see, et meie lähedased pakuvad meile abi, kui see on võimalik. Kui see võimalik ei ole, siis pöördume oma naabrite poole. Kui ka see võimalik ei ole, siis on kõige õigem pöörduda kohaliku omavalitsuse poole.

Nüüd nendest süsteemidest. Ma arvan, et siin peab riik kindlasti erasektorile appi tulema, et teha kõik selleks, et need süsteemid hakkaksid taas tööle, niipalju kui see riigi võimuses on. Võtan teie ja selle kodaniku märkuse endaga kaasa, et saada aru, kas siin on mingisugune osa ka riigi taristust selle probleemi päevavalgele toomisega seotud.

12:10 Esimees Henn Põlluaas

Kert Kingo, palun!

12:10 Kert Kingo

Lugupeetud istungi juhataja! Austatud peaminister! Arutame siin praegu väga olulise tähtsusega küsimust. Otseülekanne on mitmes veebimeedia kanalis ilusti jälgitav, kuid see tähendab seda, et eelkõige väga paljud vanemad inimesed ei saa sellest teemast osa ega saa seda infot kätte, millest me siin räägime. Meil on riigis olemas rahvusringhääling, mille puhul me iseenesestmõistetavalt eeldame, et selliste küsimuste arutelu edastatakse inimestele otseülekandes. Paraku praegu kannab ETV üle "Terevisiooni" kordust ja ETV2 saadet "ENSV". Mul on teile küsimus: kas te oskate öelda või on teil informatsiooni, miks rahvusringhääling ei kajasta praegust teemat otseülekandena televisioonis?

12:11 Peaminister Jüri Ratas

Austatud Riigikogu liige Kert Kingo! Aus vastus on, et ei ole. Ma tegelikult arvasin, et ERR teeb seda. Aga peaminister vist ise ei peaks rahvusringhäälingusse helistama, sest siis tekiks jälle mingi sekkumise teema, et kas sekkutakse või ei sekkuta jne. Kui see nii on, nagu te ütlete – no kurb, kui see nii on. Siin kõlavad väga olulised Riigikogu liikmete küsimused, teie tähelepanekud-märkused, kohe hakkavad fraktsioonide sõnavõttud. Ma loodan, et äkki on erameedia natuke seda lünka täitnud. Ma ei tea, mida Vikerraadio praegu teeb, võib-olla kannab siin toimuvat üle, võib-olla ei kanna. Aga teie märkus on täiesti asjakohane ja lühivastus on, et kurb, kui see nii on.

12:12 Esimees Henn Põlluaas

Marko Mihkelson, palun!

12:12 Marko Mihkelson

Aitäh! Lugupeetud peaminister! Ma usun, et praegune ülekanne võib olla Riigikogu ajaloo kõige enam vaadatud ülekanne. Me peame siin informatsiooni jagades väga tõsiselt mõtlema ka selle peale, et inimesed ootavad nõuandeid, soovitusi.

Kaks kiiret küsimust. Üks puudutab tegevust Euroopa Liidu tasandil. Itaalia on küsinud oma partneritelt tuge. Me näeme praegu, et mitte ainult Euroopa Liit, vaid isegi Hiina on saatmas meditsiiniabi. Just praegu on 31 tonni meditsiiniabiga lennuk teel Rooma. Kui olukord muutub tõsisemaks – ja tõenäoliselt nii see kahjuks läheb –, siis millist abi me võiksime oma partneritelt saada? Seda esiteks. Teine küsimus on selle kohta, et tõenäoliselt päris paljud inimesed, kes praegu viibivad kas riskipiirkondades või väljaspool Eestit, soovivad koju naasta. Kui olukord peaks keerulisemaks minema – kas või lennuühenduste tõttu –, siis kas valitsuskomisjon plaanib ka siin abinõusid tarvitusele võtta, et meie kodanik tagasi koju tuua?

12:13 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh! Kui Eesti inimeste koju pöördumine satub löögi alla, sest mingid ühendused ei toimi, siis ühene vastus on see, et loomulikult, ilma kõhklusteta peavad Eesti inimesed, kes soovivad, saama tagasi tulla oma kodumaale, oma koju ja loomulikult saama siin ka kõiki teenuseid, mida nende tervis vajab.

Nüüd, kui te küsite, millist abi on Eesti võimeline pakkuma, siis näiteks Itaaliaga seoses saame abi pakkuda eeskätt üheskoos Euroopa Liidu sees. Nagu ma olen mitu korda öelnud, on Euroopa Ülemkogu videokonverentsil seda abi tegelikult lubatud. Milline see abi konkreetsetelt on? Nagu Maris Lauri küsis, on selleks ühelt poolt, veel täpselt ei tea, aga riigiabi reeglistiku paindlikumaks muutmine. Kindlasti on võimalik selline abi, mis on seotud stabiilsuse ja kasvu paktiga. Eeskätt tuleb rääkida sellest, et kehtestatakse paindlikumad reeglid eelarvetasakaalu kohta. Sellel videokonverentsil oli juttu ka sellest, et Euroopa Liit suunab olulise summa vaktsiini väljatöötamisse – aga jah, see ei ole nüüd homme abi, vaid suunatud tulevikku –, ka sellele peame me mõtlema. Ma tean seda, et me oleme andnud abi Punasele Ristile, Eesti on kindlasti valmis seda ka edaspidi tegema, kui seda palutakse. Aga loomulikult peame nüüd lähtuma ikkagi ka sellest, milline on meie enda vajadus ja kuidas see viirus siin levib. Eesti on igasugust abi valmis pakkuma, kui seda küsitakse. No üks asi, mis ei ole nüüd küll koroonaviirusega seotud, aga seesama migratsiooniküsimus – Eesti oli üks esimesi. See Frontexi mõte. Kindlasti tuleb Eesti oma partneritele, liitlastele appi.

Kõige suurem abi, mida ma Riigikogu liikmetelt palun, on see, et kui te olete ühenduses oma ametikaaslastega teiste riikide parlamentidest ja ka teiste inimestega, siis pöörake tähelepanu sellele, et piiride peal ei tekiks takistusi. Ma olen selle signaali täna saanud ka Sotsiaalministeeriumilt, et piiride peal on takistusi nii Euroopa Liidu sees kui ka maailmas laiemalt. Meil on päris lähedased riigid siin

Euroopa Liidu piiride taga, kust me täna ootame teatud isikukaitsevahendeid. See on see koht, kus minu arvates tuleb kasutada kõiki diplomaatilisi kanaleid, et neid piire ei suletaks.

12:15 Esimees Henn Pöllumaa

Signe Riisalo, palun!

12:16 Signe Riisalo

Aitäh, hea juhataja! Peaminister! Mul on küsimus üksikisiku vastutuse kohta. Me oleme teid praegu siin kuulates aru saanud, et kui viirusekandjast üksikisik rikub reeglistikku ehk paneb teised inimesed ohtu ja ei täida juhiseid, siis on võimalik teha talle ettekirjutus ja vajaduse korral teda ka karistada. Nüüd teine pool on see, kui kohalik omavalitsus või mõni ürituste korraldaja, ettevõtte teeb suurürituse – sellisel juhul meil tänases olukorras ei ole võimalik seda otseselt keelata, me saame anda ainult jõulisi ja tungivaid soovitusi. Siit ka küsimus. Loomulikult on iga inimese käitumine oluline ja me saame ennast eeskätt ise aidata, aga kui mõtleme selle riski peale, mis kaasneb suurüritustega, siis kas poleks mõistlik ikkagi eriolukord kehtestada?

Ma palun vabandust, et lähen ajast üle, aga pean ära ütleva ka selle, et üksikisik, kes jääb koju haiguslehele, on kolm päeva ilma töötasuta. Sealt edasi maksab talle ettevõtja ja seejärel haigekassa. Kas me võime olla kindlad, et ettevõtjad võimaldavad inimestel kodus töötada ja et inimesed tõesti saavad vastutustundlikult käituda, arvestades nende majanduslikke vajadusi ja lastehoiu võimalusi?

12:17 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh! Minu meelest on see hästi oluline teema – üksikisiku vastutus, aga ka laiemalt erasektori vastutus, mis tegelikult samuti ju ühel hetkel taandub üksikisikule, kes on ettevõtte juht või ettevõtte omanik. Ma tõesti palun siit auväärsest Riigikogu kõnetoolist kõiki erasektori eri tasandite juhte ja ettevõtete omanikke rakendada täna nii palju kui võimalik kodutööd, sest kui midagi saab teha kaugtöö vormis kodus, on see minu meelest kindlasti parem ka sellele ettevõttele endale. Võib-olla ettevõtja näeb, et konkreetsetes päevades jääb ühe või kahe tunni jagu tööd või mingi asi tegemata, aga võib-olla nädala lõikes on see juba väga suur võit, et haiguspuhang ei ole ettevõttesse sisse tulnud. Nii et ma väga palun erasektori ettevõtteid siin kaasa aidata!

Nüüd, teie küsimuse teine pool või üks osa sellest – seesama eriolukord, mida te mainisite. Ütlen ka teile, et võtan selle mõtte siit kella kahesele istungile kaasa. Kokkuvõttes, jah, see on valitsuse tasandi otsus, aga teisalt ei kujuta ma ette, et kui oleme nii keerulises olukorras ... Ma ei tea, kas varasemalt – ma jään vastuse võlgu –, näiteks eelmise sajandi viimasel kümnendil on üldse kaalutud eriolukorra kehtestamise võimalust. Minu teada seda polegi tegelikult ju kunagi kehtestatud. Minu meelest on ainumõeldav kuulata täna ära Riigikogu arvamusi. Vist mõni küsimus tagasi ma vastasin, et saan aru, et valdav enamik Riigikogu liikmeid – vähemalt emotsioone lugedes – on seisukohal, et tuleks järgmisele etapile üle minna. Aga ma veel kord ütlen, et me ei saa seda teha ühele. Siin on oluline see, milliseid sisendeid annavad erinevate valdkondade spetsialistid, ja ma tõesti soovin ka need ära kuulata. Aga teie mõtte võtan kaasa, üksikisiku vastutusele kirjutan kahe käega alla.

Kui natuke seda mõtet laiendada haridusvaldkonnale, siis kindlasti tekiks kohe küsimus, et kui sulgeme praegu kooli, siis kas see tähendab sellele perekonnale, lapsele kahte lisakoolinädalat juunikuus. Siinkohal tahan ma öelda suure tänu koolipidajatele, kohalikele omavalitsustele ning Haridus- ja Teadusministeeriumile, et täna on tehtud otsus, et kooliaastat ei pikendata, vähemalt selles Kristiine gümnaasiumis mitte. Kahe nädala jooksul toimub koduõpe. Kui see on natuke vähem efektiivne, siis nii on, aga ma arvan, et see, et me püüame hoida Eesti elukorraldust suvel võimalikult mõistlikus ja tavapärasel rütmis, on oluline. Selliste paindlike lahenduste poole püüdlemine on minu meelest täna igati õigustatud.

12:20 Esimees Henn Pöllumaa

Helmen Kütt, palun!

12:20 Helmen Kütt

Täna, lugupeetud eesistuja! Austatud peaminister! Suur tänu teile tänase pöördumise ja ka küsimustele vastamise eest! Osaliselt hea ametikaaslane Kert Kingo minu küsimuse juba esitas. Ka mina

olin üllatunud, kui läksin oma kabinetti, et arvuti tuua, avasin Eesti Rahvusringhäälingu kanali ETV ja sealt tuli "Terevisiooni" kordus, kuigi seal oleks võinud olla praeguse istungi ülekanne koos viipekeelse tõlkega, mis oleks jõudnud väga-väga paljude inimesteni, eriti eakate inimesteni. Mulle tundub, et paljusid asju ei pea eeldama. Kui te peaministrina eeldasite, et ERR selle ülekande teeb, siis võib-olla oleks mõistlik olnud, kui ka kommunikatsioonitööm, kes teil Vabariigi Valitsuse juures töötab, oleks ERR-iga ühendust võtnud.

Mu küsimus puudutab aga seda, et eile te andsite infotunnis vastuse, et jah, teabelehed saadetakse inimestele otsepostitusena postkasti – ma väga loodan, et seda tehakse. Aga kui te täna pealelõunase kriisikomisjoniga seda arutate ja omavalitsuste teemat puudutate, siis soovitage, et omavalitsused saadaksid ka need konkreetsed telefoninumbrid, kuhu eakad saaksid helistada näiteks toidu hankimise või millegi muu korral, sest need on Tallinnas, Viljandis, Tartus ja Pärnus kindlasti erinevad.

12:22 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh! Kõigepealt tulen rahvusringhäälingu teema juurde. Mul ei ole kõrvaklappe kõrvas, ma ei tea, mis siin täpselt on toimunud, aga minu teada vist Vikerraadio kannab või kandis mingit osa sellest tänasest diskussioonist üle. Kui palju seda oli, ei oska ma öelda. Ja mis puudutab televisiooni, siis jah, teie kriitika või ettepanek või märkus on siin igal juhul asjakohane, ütlesin seda ka Kert Kingole rahvusringhäälinguga seoses.

KOV-idele info jagamine selle kohta, et ka nemad annaksid oma infokanaleid kasutades inimestele edasi need konkreetsed telefoninumbrid, kohad, ma ei tea, meiliaadressid, konkreetsete isikute andmed – igal juhul ütlen ma selle ettepaneku edasi ja pean seda väga oluliseks. Selge on see, et KOV-idel on mingeid infokanaleid rohkem, ja väiksemates kohtades toimub inimeste suhtlus ka näost näkku, mille käigus saab infovoldikuid või tavalisi A4-lehti nende numbritega inimestele viia. Igal juhul panin ka selle märkuse kirja.

12:23 Esimees Henn Põlluaas

Urmas Espenberg, palun!

12:23 Urmas Espenberg

Hea eesistuja! Hea peaminister! Ma saan aru, et praegu on selline ebamäärane olukord – häda nagu on, aga olukorda hetkel veel ei ole. Mul on kaks täiesti konkreetset küsimust. Üks puudutab koole. Mitu juhtumit veel peaks ette tulema, et karantiin kas või kaheks nädalaks kehtestataks? Ja teine küsimus puudutab isiklikult ka minu enda last. Homme algavad rahvusvahelised võistlused, kus on 378 osavõtjat, Elegance Cup iluvõimlemises. Me ei ole siiani saanud vastust, kas see võib toimuda või ei või. Väga palju segadust on.

12:24 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh! Te saate ju aru, et ükskõik, mis numbri ma siit kõnetoolist välja ütlen – et nüüd on vaja veel üks, kaks või kolm juhtumit ja siis pannakse kõik haridusasutused kinni –, see poleks väga mõistlik ega tasakaalukas. Ma ütlen nii, et võib-olla ei ole enam ühtegi juhtumit juurde vaja, võib-olla peame lähtuma sellest tänasest olukorrast, kui haigestunuid on – ma loodan, et ma selle infoga ei eksi – 17. Võib-olla tuleb hinnata tõsiselt viiruse levikut, eriti viimaste juhtumitega seoses, ning kaaluda, et äkki me juba olemegi selles olukorras, et hakata haridusasutusi sulgema, kui oodata ära veel x arv nakatunut või nende lähikondset. Selge on see, et Eesti ühiskonnas tekitab iga nakatanu juurde väga suure hulga lähikondseid, kes omakorda võivad viirust kanda, ja sealt hargneb asi kindlasti juba haridusasutuste suunas.

Nüüd see teie järgmine küsimus, mis on seotud ühe spordivõistlusega, kus – nagu ma aru saan – on mitusada osavõtjat, sh väga palju välissportlasi ja treenereid. See on väga õigustatud küsimus. Selles diskussioonis, mis täna siin Riigikogus on, tundub mulle järjest rohkem, et ürituste korraldajatele on vaja anda konkreetne, selge sõnum. See oleks mõistlik, see oleks tarvilik ja selle emotsiooni viin siit edasi valitsuse komisjoni. Öeldes täna, kas see laste võistlus toimub või mitte, ma lihtsalt lahmiksin siin Riigikogu kõnetoolis ja õiguslikult minu sõnad millelegi ei tugineks.

12:26 Esimees Henn Põlluaas

Viktoria Ladõnskaja-Kubits, palun!

12:26 Viktoria Ladõnskaja-Kubits

Austatud peaminister! Ma küsin informatsiooni levitamise kohta. Eesti elanikkonnast moodustab märkimisväärse osa venekeelne kogukond. On arusaadav, et kriisiolukorras on oluline edastada informatsiooni arusaadavas keeles. Sellest ei sõltu ainult selle kogukonna heaolu, vaid eelkõige terve Eesti ühiskonna heaolu. Teada on ka see, et järgmisel nädalal lõpetab kommerts kanal PBK venekeelsete uudiste edastamise Eesti kohta. Kas te plaanite ikkagi mingisugust venekeelset informatsiooni edastada? Ja juhul kui plaanite, siis kellega te olete otsustanud koostööd teha – kas Raadio 4, ETV+ või kellegi teisega?

12:27 Peaminister Jüri Ratas

Jah, suur tänu! Ma arvan, et see on hästi oluline küsimus – anda seda informatsiooni, täielikku informatsiooni kolmes keeles. Minu meelest on oluline anda infot eesti, vene ja inglise keeles. Kui rääkida konkreetset vene keelest, siis ma ei taha öelda, et see on selline paradoksaalne olukord, aga jah, te nimetasite ühte erakanalit, millest siin saalis on väga palju räägitud. Fakt on muidugi see, et väga palju Eestis elavaid vene emakeelt kõnelevaid inimesi seda kanalit vaatavad, me ei saa sellest üle ega ümber. Kui küsida, kas me plaanime tihendada suhtlust nende kanalitega, mis Eestis on, siis loomulikult on vastus, et see tuleb võtta fookusse. Mitte ainult Raadio 4 ja ETV+, mis on olulised, aga siin tuleb paluda ka erameedia abi, eeskätt *online*-väljaannete abi, sest me teame, et paberlehtede puhul me võime oodata seitse päeva, enne kui järgmine leht ilmub. Info muutub lihtsalt nii kiiresti. Ma tahan veel kord öelda ka seda, et minu meelest on *online*-meedia käitunud ja abi andnud väga operatiivselt. See, mis te ütlesite – et hoida seda kogu aeg laual –, jah, olen sada protsenti sellega nõus.

12:28 Esimees Henn Põlluaas

Peeter Ernits, palun!

12:28 Peeter Ernits

Hea juhataja! Hea peaminister! President Trump pani Ameerika lukku ja minu meelest – või meie meelest – peaks ka Eesti palju jõulisemaid meetodeid kasutama. Peaksime ka Eesti lukku panema. Aga ma küsin, mis takistab seda praegu teha ja kuidas valitsuse sees need meeolevad täna hommikul olid. Kui palju on neid, kes pooldaksid Eesti lukku panemist, vähemalt mõneks ajaks, ning näiteks õppetöö üleviimist e-õppele, nagu Kristiine koolis või ka ülikoolides? Oleme ju siiski e-riik. Kui palju on neid, kes arvavad, et võib-olla läheb see probleem üle ja ei pea nii jõuliseid meetodeid kasutama?

12:29 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh! Ma arvan, et neid, kes arvavad, et läheme täna õhtul koju ja homme hommikul on kõik üle läinud, ei ole valitsuses mitte ühtegi. Kõik saavad aru, et see olukord mitte ei leevene järgmiste päevade või nädalatega, vaid muutub tõsisemaks ja kahjuks süveneb.

Nüüd sellele küsimusele, et panna Eesti lukku, vastasin ma päris alguses. See tähendaks piirikontrolli kehtestamist, ajutise piiri seadmist. See tähendaks minu arvates ka teatud rahvusvaheliste ühenduste, ma isegi ei ütle, et piiramist, vaid lausa ärajätmist. Neid signaale, neid mõtteid oli kuulda ka hommikul. Tuleme – nagu ma paljudele küsimustele vastates olen öelnud – selle teema juurde kindlasti tagasi peale lõunat kell 14. Saan teie mõttest aru, et teil konkreetset on piirikontrolli tugevdamise soov olemas. Tundub, et väga paljudel Riigikogu liikmetel on seesama tunnetus, niipalju kui seda debatti täna on olnud. Tuleks loomulikult tasakaalukalt, mitte ülejala otsuseid tehes, jõuda sinna, et meil oleksid võimsamad mehhanismid ja jõuhoovad. Ma ei saa öelda, et keegi oleks sellele, mis te küsisite, kategooriliselt vastu, aga otseselt Eesti lukku keeramist me täna hommikul ei arutanud. Küll aga oli teemaks teatud ühenduste piiramine, rahvusvaheliste ühenduste piiramine, mis puudutab otseühendust Tallinnaga.

12:31 Esimees Henn Põlluaas

Indrek Saar, palun!

12:31 Indrek Saar

Täna! Lugupeetud peaminister! Jõudu teile ja jõudu valitsusele ning otsusekindlust otsuste tegemisel ja selget sõna! Mul on küsimus teie moodustatud kriisikomisjoni kohta. Ma kuulsin üllatusega, et selles kriisikomisjonis ei ole kultuuriministrit. Ma meenutan teile, et siin saalis on mitu korda küsitud kogu kommunikatsiooni kohta. Mis puudutab meediateemasid, eriti rahvusringhäälingut, siis need on kultuuriministri haldusalas. Aga mõtleme ka selle peale, et nii täna õhtul, homme õhtul kui ka nädalavahetusel toimuvad Eestis kultuuriüritused, millel osalevad väga paljud inimesed, kümned tuhanded inimesed, kes saavad kokku erinevates saalides – kontserdimajades, kinodes, muuseumites, teatrites, samamoodi spordisaalides –, lisaks teevad inimesed harrastussporti, saavad kokku turniiridel, mängivad palli ja lähevad laulukoori. Äkki oleks kultuuriministri kuulumine sellesse komisjoni siiski väga vajalik, et anda selge sõnum, kuidas nendes olukordades käituda?

12:33 Peaminister Jüri Ratas

Aitäh! Mitte ükski minister ei ole valitsuse tööst ära lõigatud. Lihtsalt, ühel hetkel, kui niisugune komisjon teha, võib alati öelda, et see komisjon on terve valitsus. Aga täna oli valitsuse kaalutletud otsus selline, et teeme komisjoni täpselt sellises koosseisus, nagu ma teile ette lugesin. Olen täiesti nõus, et kultuuriministri haldusalas on väga olulised teemad. Täna kultuuriministri Tõnis Lukasega on kontaktühendus väga hea. Tema panus saab siin kindlasti olemas olema. Olen teiega nõus, et kui astume siit nüüd selle väga konkreetse sammu edasi, siis te ütlete väga õigesti, et see puudutab kõiki kontserte, kõiki teatreid, kõik kinosid jne. Jah, nii see on. Ja loomulikult, kui nüüd mõelda, kas see komisjon võiks teha otsuseid sedasi, et kultuuriminister ei oleks kaasatud või ei oleks sellesse debatti oodatud, siis loomulikult ta on oodatud. See komisjon ei sea mingisuguseid rangeid piire, et me kedagi juurde kutsuda ei saa. Muidugi saame. Ja kui konkreetset nendest teemadest räägime, siis on ainumõeldav see, mis te ütlesite. Aga selle komisjoni loomine vajas mingisugust konkreetset lähenemist ja see oli täna valitsuse soov, et teha see lihtsalt nii. Siin ükski valitsuse liige end tõrjutuna tundma ei pea. Ja mulle tundub, et täna hommikuse seisuga need, kes olid, ka seda ei tundnud.

12:34 Esimees Henn Põlluaas

Leo Kunnas, palun!

12:34 Leo Kunnas

Hea istungi juhataja! Hea Jüri! Soovin sulle ka omalt poolt jõudu selles raskes olukorras, kus sina pead peaministrina tegema lõpliku otsuse ja kandma seda taaka, mis sul on. Mul tegelikult ei ole küsimust, mul on ainult lühike kommentaar. Nüüd, kus viiruse levik on jõudnud uude faasi ehk riigisisese leviku faasi, oleme olukorras, kus vabatahtlikud või soovituslikud meetmed enam ei aita. Me oleme selgelt jõudnud kohustuslike või ka sunduslike meetmete faasi. See ongi minu poolt kõik.

12:35 Peaminister Jüri Ratas

Austatud Leo Kunnas! Täna teid selle ütluse eest, nii nagu ma väga paljusid siin olen tänanud sellise väga konkreetse sisendi eest. Võtan selle kaasa. Mis ma tahan öelda? Jah, ma mõistan, et kokkuvõttes saab alati öelda, et sellises olukorras on vastutus otsuse tegemisel valitsusel ja peaministril. Selle vastutuse eest ei saa kuidagi põgeneda ega peagi põgenema ja need otsused tuleb langetada. Aga minu jaoks on olnud ääretult tähtis, et mul on olnud võimalus siin saalis töötada, pidada seda arutelu ja kuulata teie arvamusi, enne kui valitsus läheb mingeid otsuseid tegema. Ma arvan kogu südamest ja täiesti siiralt, et me ületame selle, aga see saab toimuda ainult väga tihedas koostöös. Kui ma mõtlen sellele eilsele infotunnile, kui me seda teemat arutasime, siis kuidagi see olek on hoopis teine. Mulle tundub, et me kõik tahame anda endast parima ja kõik annavadki endast parima, et tulla sellest olukorrast välja nii kiiresti kui võimalik ja nii väikeste kaotustega kui võimalik.

12:36 Esimees Henn Põlluaas

Aitäh, austatud peaminister! Rohkem teile küsimusi ei ole. Küll aga on Riigikogu liikmetel soovi läbirääkimisteks. Selle käigus võivad sõnavõttudega esineda fraktsioonide esindajad ja sõnavõtu pikkus on nagu ikka 5 + 3 minutit. Esimesena palun siia Reformierakonna fraktsiooni nimel Kaja Kallase. Kolm minutit lisaaega.

12:37 Kaja Kallas

Aitäh! Austatud peaminister! Head Riigikogu liikmed! Koroonaviirus on tugevalt mõjutamas Eesti igapäevaelu ja majandustegevust. Olukord Eestis on tõsine ja seetõttu peavad nii Eesti valitsus, ametkonnad kui ka erakonnad käituma ühtselt. Meie eesmärk on tagada, et ühiskond toimiks edasi, küll piiratult, aga siiski toimiks. Me vajame võimalikult ruttu selgeid sõnumeid ja konkreetseid juhiseid. Kui see nõuab eriolukorra väljakuulutamist, siis tuleb seda teha.

Eriolukord annab võimaluse teha otsuseid, et neid selgeid juhiseid ühiskonnale edastada. Me vajame võimalikult ruttu selgeid juhiseid ka selle kohta, kas ja mis tingimustel võivad inimesed töölt koju jääda, kartmata sissetuleku kaotust. See eeldab tõhusat ja kiiret koostööd tööturu osapooltega. Vajame selgust, milline on riigi tugi tööandjatele, kui töötajad peaksid laialdasemalt töölt kõrvale jääma. Inimesed peavad teadma, et nad saavad koju jääda, kartmata sissetuleku kaotust. Riigipoolse lahenduse tekkimine sissetuleku säilitamise küsimuses on kriitilise tähtsusega viiruse leviku edasiseks tõkestamiseks.

Teiseks vajavad omaavalitsused, riigiasutuste juhid, ettevõtjad ühemõttelisi ja selgeid suuniseid, kuidas korraldada õppetööd ja avalike asutuste tööd ning juhtida suuri töökollektiive. Kolmandaks, majanduse jahtumiseks valmistumisel tuleb alustada sellest, et saame selge pildi oma riigi rahalistest võimalustest. Me vajame realistlikku ülevaadet töötukassa, haigekassa ja muude valitsuse reservide olemasolust. Seejärel saame läbi mõelda, kuidas vajadusel neid reserve täiendada ja riigieelarve paindlikkust suurendada – ikka selleks, et leevendada koroonaviirusega kaasnevaid negatiivseid majandusmõjusid. Samas peame jälgima ka seda, et me ei hakkaks paaniliselt kulutama, vaid astuksime samme, mis oleksid reaalselt hästi sihitud ja väga selge mõjuga. Neljandaks, koroonaviirusevastase võitluse esimene rinne on Eesti tervishoiusüsteem. Peaksime tervishoiuasutustele ja sotsiaalsüsteemile eraldama tulevikku vaatavalt lisaraha, sest viirusega kaasnevad kulud ja erivajadused võivad olla pikemaajalisemad, kui me hetkel arvata oskame.

12:41 Esimees Henn Põlluaas

Aitäh! Järgmisena palun kõnetooli Keskerakonna fraktsiooni nimel Kersti Sarapuu.

12:41 Kersti Sarapuu

Aitäh, lugupeetud juhataja! Hea peaminister! Head kolleegid ja loomulikult head Eesti inimesed! Kaks ja pool tundi vastas meie peaminister põhjalikult ja sisukalt kõikidele meie saadikute küsimustele. Need olid väga olulised küsimused iga Eesti inimese jaoks. Keskerakonna fraktsioon toetab valitsuse otsust nimetada hädaolukorra oht üle hädaolukorraks ja kehtestada seoses sellega vajalikud meetmed. Kõige tähtsam on siiski inimese tervis ning selles küsimuses ei ole ükski ettevaatusabinõu liiast.

Viie lapse emana ja vanaemana panen inimestele südamele asetada isiklike huvide asemel esikohale ühiskondlikud huvid. Ettevõtjana mõistan, et firmades töö ümber korraldamine nõuab suuri pingutusi, mis toob kaasa küllaltki suurt majanduslikku kahju. Tahaksin esile tõsta Tallinn Music Weeki korraldajat Helen Sildnat, kes võttis vastu raske, aga möödapääsmatu otsuse jätta ära rahvusvaheliselt väga hinnatud muusikasündmus Tallinn Music Week. Sümpaatsena mõjus ka täna Postimehes ilmunud Tiit Pruuli arvamuslugu, milles ta kutsus poliitikuid üles mitte tegema koroonaviirusest poliitilist mängukanni. Oluline on märkida, et suurem osa Eesti viirusjuhtumitest on seotud riskipiirkondadest tulnud inimestega. Samas peame olema valmis piirama viiruse levikut Eestimaa pinnal tervikuna. Eesti on koroonaviiruse ohjeldamisega hästi hakkama saanud ja haiglates jagub piisaval arvul voodikohti. Operatiivsuse taset ja teavet saab Terviseameti koduleheküljelt. Usaldame meie tippspetsialiste.

Kõige hullem, mida praegu teha saame, on külvata asjatut paanikat. Mõistan, et igal inimesel on oma olukorra kohta just oma arvamus, kuid tean, et valitsus ja asjaomased ametid hoiavad olukorral ööpäev ringi silma peal ning on valmis operatiivselt reageerima. Populistlikud seisukohavõtud võivad inimese tähelepanu oluliselt kõrvale juhtida. Oluline on reageerida, aga mitte üle reageerida.

Head kuulajad! Koroonaviirus on pannud proovile mitte ainult Eesti, vaid ka mitmed teised Euroopa ja muu maailma riigid. See on hea võimalus näidata samasugust ühtekuuluvustunnet nagu laulupeol ja üheskoos sellest tugevamana välja tulla. Soovin omalt poolt ja Keskerakonna fraktsiooni poolt kõikidele koostöövalmidust ja mõistmist. Aitäh!

12:44 Esimees Henn Põlluaas

Aitäh! Eesti Konservatiivse Rahvaerakonna fraktsiooni nimel Siim Pohlak, palun!

12:44 Siim Pohlak

Lugupeetud istungi juhataja! Austatud peaminister! Kõigepealt soovin meie fraktsiooni nimel teile palju jõudu selles situatsioonis tegutsemisel. EKRE fraktsioon edastas eile oma headele koalitsioonipartneritele ühe pöördumise. Peale pikka kaalumist otsustasin, et loen selle ka siin ette. Ütlen kohe, et me ei vastandada ennast sellega mitte kuidagi meie headele koalitsioonipartneritele, vastupidi, tänases olukorras on meil vaja ühtse löögirusikana tegutsevat koalitsiooni ja meil on vaja tegusid. Selle pöördumisega andis Eesti Konservatiivse Rahvaerakonna fraktsioon valitsusele konkreetse sisendi ja loen selle nüüd ette.

Inimese üks põhiõigusi on õigus elule. Eesti riigi tänaste juhtidena vastutame oma rahva ees. Koroonaviiruse ülemaailmse leviku olukorras peab meie peamiseks eesmärgiks olema Eesti inimeste elu ja tervist ohtu seadvate tingimuste minimeerimine. Koroonaviiruse omadused on lõpuni teadmata ja on piisavalt näiteid hilinenu reageerimisest. Põhja-Itaalias on tekkinud kriisiolukord, sealsete tunnustatud medikute väljaütlemiste järgi jäädi rangemate piirangute ja ennetavate meetmete rakendamisega kaks-kolm nädalat hiljaks. Eesti Konservatiivse Rahvaerakonna fraktsioon leiab, et koroonaviiruse tõrjumiseks ja suurema kahju ennetamiseks on Eestis vaja rakendada senisest jõulisemaid meetmeid. Peame olema sündmustest ees, mitte reageerima tagantjärele. Me anname endale aru, et rangemad piirangud ja meetmed tekitavad inimestele ja ettevõtjatele ebamugavusi, kuid eesmärk peab olema õigeaegse reageerimisega hoida ära oluliselt suurema kahju tekkimine tulevikus. EKRE fraktsioon leiab, et on vaja rakendada järgmisi meetmeid. Kontroll piiridel – meie rahva turvalisuse huvides tuleb rakendada kontrolli kõigi riiki sisenevate isikute üle. Neile, kes saavad palaviku või muude spetsiifiliste sümptomitega, tuleb panna kohustus testida ennast koroonaviiruse suhtes. Riiki ei tohi lubada viiruseriskiga piirkonnast saabuval turiste ja kõik välisriikidest Eestisse saabujad peavad kohandama endale 14-päevast kodust karantiini. Esmaspäevast, 16. märtsist tuleb peatada koolide ja ülikoolide töö, võimaluse korral tuleb koolid viia üle e-õppele. Rahvakogunemistele ja üritustele korraldamisele tuleb seada kohustuslikud piirangud vähemalt kuuks ajaks. Kodusesse karantiini jäävad isikud, keda ei hospitaliseerita, peavad saama selge sõnumi, et kui nad koduse karantiini tingimustest kinni ei pea, rakendatakse neile karantiini sundtäitmist või muid seadusest tulenevaid sanktsioone. Meie fraktsioon toetab nende meetmete rakendamiseks hädaolukorra ja vajadusel ka eriolukorra kehtestamist. Kindlasti ei soovi me kedagi hirmutada, ettevaatlikkus ja ennetav tegutsemine on rahvale mõistetu, isegi kui selle eelised selguvad alles tagantjärele. Kinnitan veel kord, et toetame täielikult peaministrit ja toetame täielikult kõiki valitsuse ministreid. See oli lihtsalt meie sõnum, et ootame konkreetseid ja tõsiseid otsuseid, mida, ma usun, täna ka nagunii tegema hakatakse. Aitäh!

12:48 Esimees Henn Põlluaas

Aitäh! Isamaa fraktsiooni nimel Priit Sibul, palun!

12:48 Priit Sibul

Aitäh, austatud Riigikogu esimees! Peaminister! Head kolleegid! Ma olen veidi kimbatuses, sest mul oli plaanis alustada oma sõnavõttu sellega, et meid kõiki tänada. Eile olid siin saalis poliitikud – ma arvan nii, nagu see olema peabki –, seevastu täna on mul hea meel tõdeda, et sain olla riigimeeste keskel. Toimus sisuline arutelu. Siim oma eilse avaldusega, mille ta koalitsioonipartneritele andis, minu meelest veidi rikkus seda, aga nagu ta ütles, siis valitsust nad usaldavad. Nii et jääme selle seisukoha juurde ja loodame, et valitsus seda olukorda veab, sh EKRE ministrid.

Märksõnad, mis viimastel päevadel on Eesti ühiskonda kandnud, on "vastutustunne" ja "kätepesu". Tänu Terviseametile me kõik täna juba teame, kuidas käsi pesta, võttes ette nii peopesad, käeseljad kui ka sõrmeotsad, aga ma arvan, et sama oluline on inimestele meelde tuletada sedagi, et kõik meie elektroonilised vahendid, telerite puldid tasub samuti aeg-ajalt üle puhastada, sest muidu on kätepesust vähe kasu. Hädaolukord on välja kuulutatud ning valitsus on hommikul moodustanud komisjoni ja arutanud erinevaid meetmeid. Olenemata sellest, kuidas me olukorda nimetame, on oluline see, kuidas me käitume ja mida me teeme. Valitsus on võtnud vastu meetmed ja otsused. Me ei külva paanikat, aga kindlasti ei otsi ka põhjendamatu rahu, sest olukord on meile kõigile uudne. Sellest tulenevalt peame väga täpselt ja teraselt jälgima, mis toimub, ning sellele adekvaatselt reageerima.

Peaminister ütles, et ta võtab siit mitmed küsimused ja teemad kaasa kella kahesele valitsuse arutelule. Meedias on üks häiriv repliik – ma arvan, et sellised müstilised asjad või desinformatsioon tuleks kindlasti ümber lükata –, et väidetavalt need termokaamerad, mis sadamates ja lennujaamades on, justkui ei tööta. Ma arvan, et valitsus peab kindlasti ka seda küsimust arutama. Inimestele peab olema selge, kas need on töökorras instrumendid või on need seal mingil muul põhjusel või on need rahustamiseks või mis asjad need üldse on. Ma arvan, et see, kui käib arutelu selle üle, kas mingid meetmed toimivad või ei toimi, ei ole kindlasti kellegi huvides. Meil tuleb kuulata spetsialiste ning olukorda pidevalt jälgida, nagu ma ütlesin.

Täna on selge, et see olukord ei avalda mõju mitte ainult inimese tervisele. Me oleme väikese ja haavatava majandusega riik. Ise ei ole mõtet vinti peale keerata, nagu ütlesid kolleeg Kaja Kallas ja mitmed teisedki, aga me peame sellesse teemasse suhtuma täie tõsidusega. See on viirus, mis mõjutab meie käekäiku. Ehk peame meiegi mõtlema nii, nagu mõtlevad sakslased? Eile ütles Saksa kantsler, et võib-olla on selles olukorras tarvis ka eelarvereeglid üle vaadata ja uuesti läbi mõelda. Soovin meile kõigile ühist ja rahulikku meelt ning valitsusele jõudu ja tarku otsuseid!

12:51 Esimees Henn Pölluas

Aitäh! Ja nüüd palun siia Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsiooni nimel Indrek Saare!

12:52 Indrek Saar

Täna sõna andmast! Head kolleegid! Ma tahan kindlasti ühineda selle mõttega, mida mitmed kolleegid siit kõnepuldist on väljendanud. Täna arutelu on olnud konstruktiivne ja ma olen kindel, et kriitilises situatsioonis suudame ka siit edasi minna konstruktiivse aruteluga, mida me rahvana kriitilistel hetkedel korduvalt tõestanud oleme. Aga see tähendab loomulikult seda, et me peame olema valmis tegutsema, me peame olema valmis adekvaatselt olukorda analüüsima ja hindama. Me peame usaldama eksperte, olgugi et viimasel ajal pole see alati neis situatsioonides meie poliitilise tava juurde kuulunud. Me peame olema piisavalt kriitilised nende asjade suhtes, mida me ise oleme välja öelnud, kui selgub, et asjad võib-olla ei ole päris nii, nagu meile esialgu on tundunud, ehk ka kriitikameelt ei tohi selles kontekstis mitte mingil juhul kaotada. Ja hoidku meid selle eest, et hakkaksime kaklema selle üle, et võib-olla on keegi liiga kriitiline nende ettepanekute suhtes, mida öeldakse, sest tasakaal peab siin saalis kindlasti valitsema. Sellepärast ongi meil siin erinevad inimesed, erinevate poliitiliste maailmavaadete esindajad, et leiaksime konsensuse.

Aga selle jaoks, et Riigikogu oleks selles situatsioonis endiselt töövõimeline, loodan ma tõesti, et me lähiajal – ja mul on hea meel, et vähemasti homme hommikuks on vanematekogul aeg välja pakutud, peaministri täna ettepanek on vähemasti nii palju Riigikogu juhatusele mõjunud –, homme hommikul saame lõpuks kokku ka vanematekoguga ja räägime sellest, mida tegelikult on võimalik ära teha, et oleksime töövõimelised ka siis, kui meil tuleb olla karantiinis ja samal ajal oodatakse meilt võib-olla seaduste muutmist. Ärgem unustagem, et selle jaoks, et riik saaks toimida, peavad lisaks tublidele inimestele ka need, kes on valitud ja seatud, olema võimelised tegema otsuseid, sest otsuseid tuleb teha, on need siis parasjagu meeldivamad või vähem meeldivad. Sellepärast kutsun ma üles mitte venitama ja otsuseid mitte edasi lükkama. Siinkohal pean ma aga olema kriitiline. Oleme täna juba korduvalt rääkinud teavitamisest ning hea kolleeg Helmen Kütt on mitu korda juhtinud tähelepanu sellele, kuidas kümme päeva tagasi arutas sotsiaalkomisjon seda, et eakatele inimestele on vaja toimetada postkasti füüsiline teavitusleht, sest nad ei kasuta moodsaid sidevahendeid. Kuid tänaseni arutatakse, kuidas seda lehte saata, ehkki tol hetkel nõustusi kõik, et see on hea idee. Ärme tekitame selliseid viivitusi, püüame selles situatsioonis vähemalt info leviku korralikult tagada.

Ma väga palun, head kolleegid, eriti aga koalitsioon – sest väga palju sõltub sellest, millise hoiaku võtab koalitsioon –, et suhtuksite väga tõsiselt sellesse, mille Sotsiaaldemokraatliku Erakonna fraktsioon täna hommikul võimaliku olukorrana esile tõi. See on olukord, kus eeldatavasti tuleb inimestel olla karantiinis ja jääda koju, ilma et nad oleksid otseselt haiged. Värske uuring kinnitab, et enamik inimesi, üle poolte inimestest läheb isegi haigena tööle. Seevastu karantiinitingimustes, kus kõik on abstraktne, me ei tea, kui suur see oht tegelikult on, öelda, et ma loobun oma sissetulekust mitmeks päevaks, või öelda tööandjale, et sa pead 4.–8. päeva mulle kinni maksma, kuigi ma olen karantiinis ega ole otseselt haige – see võib olla murdekoht. See võib olla koht, kus inimesed on sunnitud tegema otsuseid, eriti need inimesed, kellel on väiksem sissetulek ja kellel ei ole võimalik oma säästudest sel ajal elada. Inimesed peavad tegema otsuse. Teeme selle neile võimalikult mõistlikuks ja arusaadavaks,

teeme selle ka tööandjatele võimalikult vähe koormavaks. Seega, ma palun, et me tõesti kiiremas korras võtaksime ette ravikindlustuse seaduse ja arutaksime läbi, mida me oleme võimelised tegema selle jaoks, et adekvaatselt reageerida. See ei puuduta ainult tööl käivaid inimesi, vaid see puudutab ka näiteks koolis käivaid lapsi. Kui laps jäetakse koju, siis kellega ta sinna koju jääb? Kas ta jääb sinna vanavanemaga, kes on riskirühm, või ta jääb sinna vanemaga, kes peakski temaga koos kodus olema? See paneb kohe küsimärgi ette ka kõikide kohalike omavalitsuste järgmised otsused, mida nad tegelikult kriisi korral tegema peavad.

12:57 Esimees Henn Põlluaas

Kas ettekandja soovib lisaaega?

12:57 Indrek Saar

Jah, ma palun lisaaega.

12:57 Esimees Henn Põlluaas

Palun! Kolm minutit.

12:57 Indrek Saar

Aitäh! Seega, ma palun, et reageerime kiiresti, võtame selle situatsiooni kiiresti arutluse alla ja aitame ühiskonnal käituda adekvaatselt, seejuures loomulikult rahu säilitades ja tasakaalukalt käitudes, nii nagu meil rahvana ikka kombeks on olnud. Tahan tänada ja tunnustada kõiki neid inimesi, kes täna meditsiinivaldkonnas selle probleemi lahendamise nimel juba tegutsevad ning kes on teinud seda ülimalt professionaalselt. Soovin meile kõigile jõudu, rahulikku meelt ja tasakaalu! Tänan!

12:58 Esimees Henn Põlluaas

Aitäh! Me oleme nüüd olukorras, kus meil hakkab aeg otsa lõppema. Meil on arutamata veel üks päevakorrapunkt ja ka peaminister soovib esineda lõpusõnavõtuga. Seega panen ma hääletusele ettepaneku pikendada tänast istungit päevakorra ammendumiseni, aga mitte kauem kui kella 14-ni. Head kolleegid! Panen hääletusele ettepaneku pikendada tänast istungit kuni päevakorra ammendumiseni, aga mitte kauem kui kella 14-ni. Palun võtta seisukoht ja hääletada!

Hääletustulemused

Poolt on 53 Riigikogu liiget, vastuolijaid ja erapooletuid ei ole. Istungit on pikendatud. Palun siia kõnetooli peaminister Jüri Ratase!

13:01 Peaminister Jüri Ratas

Austatud Riigikogu esimees! Head Riigikogu liikmed! Kõigepealt ma väga tänan Riigikogu selle võimaluse eest täna seda debatti pidada. Ma arvan, et see oli hästi vajalik, ja ka mina tunnen, et see arutelu oli sisuline. Ma tänan teid teie reaktsioonide, tunnetuste ja arvamuste eest, samuti tänan kõiki fraktsioone, kes ütlesid välja oma positsioonid. Luban teile, et valitsus suhtub sellesse olukorda ääretu vastutustundega. Minu meelest on edasine tihe koostöö Riigikogu ja valitsuse vahel hästi oluline. Teen kõik selleks, et see valitsuse poolt saaks ka nii olema. Suur tänu teile selle arutelu eest!

13:02 Esimees Henn Põlluaas

Aitäh, lugupeetud peaminister! Ka mina tänan oma kolleege väga viljaka diskussiooni eest ja selle eest, et oleme rasketel ja keerulistel aegadel üksmeelsed. Soovin Riigikogu nimel härra peaministrile ja valitsusele jõudu ja jaksu!

2. 13:02 Vedelkütuse seaduse muutmise seaduse eelnõu (126 SE) teine lugemine

13:02 Esimees Henn Põlluaas

Läheme tänase teise päevakorrapunkti juurde, milleks on Vabariigi Valitsuse algatatud vedelkütuse seaduse muutmise seaduse eelnõu 126 teine lugemine. Palun siia ettekandjaks majanduskomisjoni liikme Mihhail Korbi.

13:03 Mihhail Korb

Austatud juhataja! Lugupeetud kolleegid! Lubage jätkata päevakorda vedelkütuse seadusega. Tõesti, komisjon on seda seaduseelnõu arutanud vähemalt kaks korda ja teinud päris põhjalikku tööd. Enne seda, kui komisjon kogunes, toimus koos turuosalistega kaasamisüritus, millel osalesid ministeeriumi ja komisjoni esindajad. Oli päris pikk ja sisuline arutelu ning üritati maksimaalselt leida lahendusi nii sellel koosolekul kui ka hiljem komisjoni koosolekutel.

Kokku laekus seitse muudatusettepanekut, kuus neist tegi Majandus- ja

Kommunikatsiooniministeerium ning ühe esitas Keskerakond. Suurem arutelu toimus Keskerakonna ettepaneku üle ja majandusministeeriumi selle ettepaneku üle, mis puudutas statistika arvestust 2020. aastal poole aasta kaupa. Keskerakonna ettepanek püüdis lahendada seaduse tõlgendamisega seotud probleemi. Kui lugeda seadust, siis jäi mulje – tol hetkel jäi mulje –, et trammid ja trollibussid on seaduses sees. Aga kui lugeda seletuskirja, siis selle kohaselt trammid ja trollibussid hõlmatud ei ole. MKM nõustus, et sellist ebakõla tuleb vältida. Lepiti kokku, et kuna trammid ja trollid on maanteetranspordi osa, siis tuleb lubada ka nende statistikaga kaubelda. Olukord lahendati nii, et vastav täpsustus märgiti seletuskirja ja Keskerakond võttis oma muudatusettepaneku tagasi.

Statistikaga kauplemise arvestust poole aasta kaupa arutati kahel koosolekul. Esimesel koosolekul leiti, et 2020. aastal võiks poolaastapõhise aruandlusperioodi asemel rakendada aastast aruandlusperioodi. Järgmiseks koosolekuks valmistati ette muudatusettepanekud ja need kinnitati.

Ülejäänud muudatusettepanekud puudutasid kõigepealt teatud tüüpi kütust, millele vedelkütuse seaduse regulatsioon ei rakenduks. Üks muudatusettepanek parandas eksituse, millega oli tekstist välja jäänud 2021. aastast rakenduv aastapõhine 10% kohustus. Järgmine muudatusettepanek puudutas statistikaga kauplemise muudatust, mille järgi võib digitaalses keskkonnas müüa tulevikus tekkivat statistikat väljaspool enampakkumist. Kui selline tulevikus tekkiv statistika ei ole statistika tekkimise hetkeks müüdud, saab seda statistikat müüa ainult enampakkumise teel. Üks muudatusettepanek parandas tekkinud olukorra, kus päritolutunnistuste kustutamine ei ole õigeaegselt veel toimunud, lubamaks aruandekuul vajalikku statistika kogust digitaalsesse keskkonda kanda. Sellele järgnenud muudatusettepanek parandas lünga, mis võimaldab aktsiisilaopidajal väljaspool aktsiisiladu vastuvõetavat kütust tarbimisele lubada ilma, et aktsiisilaopidajal oleks seejuures kohustus tõendada kütuse vastavust kvaliteedinõuetele. Viimane muudatusettepanek reguleerib seaduse jõustumist. Senine jõustumisaeg oli 1. märts 2020, mis ei ole ajagraafikut vaadates realistlik. Uueks jõustumisajaks on 1. aprill 2020.

Komisjon kinnitas konsensuslikult kõik muudatusettepanekud. Otsustati teine lugemine lõpetada ning teha ettepanek saata eelnõu kolmandale lugemisele ja viia läbi eelnõu lõpphääletus.

13:07 Esimees Henn Põlluaas

Aitäh! Tundub, et küsimusi ei ole. Kas on läbirääkimiste soovi? Tundub, et ka läbirääkimiste soovi ei ole. Sellisel juhul peame üle vaatama muudatusettepanekud. Esimese muudatusettepaneku on teinud majanduskomisjon, juhtivkomisjoni ettepanek on arvestada seda täielikult. Teise parandusettepaneku on samuti esitanud majanduskomisjon, juhtivkomisjoni ettepanek on arvestada seda täielikult. Ka kolmas on majanduskomisjoni ettepanek, juhtivkomisjon soovib arvestada seda täielikult. Neljanda muudatusettepaneku esitajaks on jälle majanduskomisjon ja juhtivkomisjoni ettepanek on arvestada seda täielikult. Viieski muudatusettepanek tuleb majanduskomisjonilt, juhtivkomisjoni ettepanek on arvestada seda täielikult. Kuuenda ettepaneku on samuti esitanud majanduskomisjon ja juhtivkomisjon soovib sedagi arvestada täielikult. Viimane, seitsmes muudatusettepanek tuleb majanduskomisjonilt, juhtivkomisjoni ettepanek on arvestada seda täielikult. Kõik muudatused on kinnitust leidnud ja juhtivkomisjoni ettepanek on eelnõu 126 teine lugemine lõpetada. Teine lugemine on lõpetatud. Ma tänan teid kõiki ja istung on lõppenud.

Istungi lõpp kell 13.09.